BÖLGESİNDE LİDER DÜNYADA ETKİN

TÜRKİYE PETROLLERİ

2015 YILLIK RAPORU

BİZ ÖNCE İNSANIMIZI ÖNEMSEDİK.
BİLİRİZ Kİ MUTLU ÇALIŞANLAR DAHA
ÜRETKEN OLUR,
BİLİRİZ Kİ KENDİMİZİ GÜÇLÜ KILARSAK
GELECEK ADIMLARIMIZ DAHA
SAĞLAM OLUR.
MUTLULUKLA ŞEKİLLENEN 61 YILDA
GÜLERYÜZÜ ÖNEMSİYOR,
TEKNOLOJİYE, İNSANIMIZA, YURTİÇİ VE
ULUSLARARASI SAHALARA
YATIRIMLARIMIZI MİLLİ GÜÇTEN ALDIĞIMIZ
DESTEK İLE GLOBAL BİR MARKA OLMA
YOLUNDA SÜRDÜRÜYORUZ.

TÜRKİYE PETROLLERİ

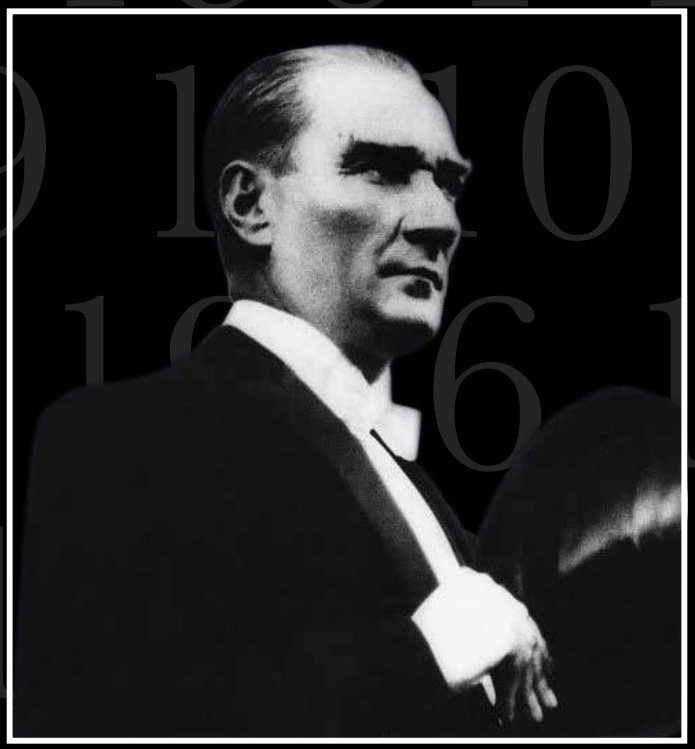

Büyüklük odur ki,
hiç kimseye iltifat etmeyeceksin,
hiç kimseyi aldatmayacaksın,
memleket için gerçek ülkü neyse
onu görecek, o hedefe yürüyeceksin.
Herkes senin aleyhin de bulunacaktır.
Herkes seni yolundan çevirmeye çalışacaktır.
İşte sen bunda karşı koyuşları yok eden olacaksın.
Önüne sayılamayacak güçlükler yığacaklardır.
Kendini büyük değil küçük, zayıf, araçsız,
hiç sayarak, kimseden yardım gelmeyeceğine
inanarak bu güçlükleri aşacaksın.
Ondan sonra sana büyüksün derlerse,
bunu diyenlere de güleceksin.

Sonsuz sevgimizle...

YERLİ
GLOBAL

İÇİNDEKİLER

06 hakkımızda
08 stratejilerimiz
12 organizasyon şeması
14 genel müdürün mesajı
18 yönetim kurulumuz
20 yöneticilerimiz
22 göstergeler
24 yurtiçi projelerimiz
28 ortak arama faaliyetleri
30 ankonvansiyonel arama
34 üretim projeleri
36 bölge müdürlükleri
38 yurtdışı projelerimiz
52 ar-ge
56 iş güvenliği ve çevre koruma
60 insan kaynakları
64 finans
100 iletişim

Türkiye Petrolleri, ülkemiz ekonomisinin önemli oyuncularından biri olmanın verdiği sorumlulukla; 1954 yılında kamu adına hidrokarbon arama, sondaj, üretim, rafineri ve pazarlama faaliyetlerinde bulunmak üzere kurulmuş, **60 yıldan fazla geçmişinde petrol sektörünün pek çok ilklerini gerçekleştirerek** yoluna devam etmiştir.

PETKİM, TÜPRAŞ, BOTAŞ ve PETROL OFİSİ gibi büyük kuruluşu ülkemize kazandırmış olan Türkiye Petrolleri, bugün yurtiçinde ve yurtdışında birçok büyük proje ve konsorsiyumda yer alarak faaliyetlerini sürdürmektedir.

Hedefimiz, ülkemizin petrol ve doğal gaz ihtiyacını karşılayan, çalışılması en çok arzu edilen, bölgesinde etkin bir dünya enerji şirketi olmaktır. Bunun yanında ülkemizin petrol ve doğal gaz potansiyelinin tespit edilmesi ve milli ekonomiye kazandırılması, uluslararası faaliyetler ile gelir kaynakları yaratılması, enerji sektöründe etkin rol oynanması ve ülkemizin enerji koridoru olmasında aktif görev almak amaçlarımız arasındadır.

Türkiye Petrolleri, **5.000'e yakın çalışanı** ile Ankara'da bulunan Genel Müdürlüğü'nün yanı sıra yurtiçinde petrol ve doğal gaz arama ve üretim faaliyetlerinin yoğun olduğu Batman, Trakya ve Adıyaman'da Bölge Müdürlükleri şeklinde teşkilatlanmıştır. **Ülkemizin enerji arz güvenliğinin sağlanması adına arama ve üretim faaliyetlerini yurtdışında özellikle hidrokarbon kaynaklarının bulunduğu ülkelerde Azerbaycan, Irak, Afganistan ve Rusya Federasyonunda sürdürmektedir. Yine bu kapsamda Hazar Bölgesi, Rusya Federasyonu, Ortadoğu, Afrika ve Güney Amerika'da iş geliştirme girişimleri sürdürülmektedir.**

Ham Petrol ve Doğal Gaz Arama ve Üretimi, Ankonvansiyonel Üretim Faaliyetleri, Uluslararası Boru Hattı Projeleri gibi alanlarda çağdaş yöntemleri kullanarak, var gücüyle çalışmaktadır.

Liyakati, etkinlik ve verimliliği, takım çalışmasını ve iletişimi, değişime açıklığı ve yenilikçiliği, çevreye duyarlılığı, çalışan memnuniyetini, sorumluluğu, bilgiyi, tecrübeyi ve yetki paylaşımını, güvenilirliği ve dürüstlüğü, eşitliği ve etik değerleri vazgeçilmez ilkeleri olarak kabul eden Türkiye Petrolleri, amaçlarına ulaşmak için gücünü bu topraklardan alarak yoluna devam etmektedir.

YERLİ
GLOBAL
GLOBAL
YERLİ
MİLLİ EMEKTEN ALDIĞIMIZ GÜCÜ
USTALIKLA STRATEJİLERİMİZE
YANSITIYORUZ.

BÖLGESİNDE LİDER, DÜNYADA ETKİN BİR PETROL ŞİRKETİ OLMA İSTEĞİMİZ, YALNIZCA TEKNOLOJİ YATIRIMLARIMIZ, ARAMA ÜRETİM FAALİYETLERİMİZLE DEĞİL, ÇALIŞANLARIMIZA VERDİĞİMİZ DEĞER VE İNSAN GELİŞİMİNE KATKI ODAKLI ANLAYIŞIMIZLA ŞEKİLLENİYOR...

Temel Yetkinlik Boyutu;

- Arama
- Üretim
- İş Geliştirme
- Ar-Ge

olmak üzere dört stratejik alandan oluşmaktadır.

Temel Yetkinlik boyutundaki stratejik amaç, düşük maliyetle rezerv ve üretim artışı sağlamaktır.

Arama stratejik alanındaki temel yaklaşım, öncelik denizler olmak üzere Türkiye'nin hidrokarbon potansiyelinin ortaya çıkarılmasıdır. **Üretim** stratejik alanında, yurtiçi üretim sahalarında proje ekonomisi ve kârlılık temelinde üretim artırma çalışmaları ile üretim düşüşünü engelleme yaklaşımı benimsenmiştir. **İş geliştirme** stratejik alanında, belirlenen öncelikli ülkeler başta olmak üzere geliştirme-üretim sahaları satın alınması ve uluslararası arama projelerine tercihen ortaklıklar yoluyla girilerek, faaliyet coğrafyasının genişletilmesi hedeflenmiştir.

Ar-Ge stratejik alanı temel yaklaşımı ile TP'nin arama-üretim odaklı bir anlayış ve yapı ile yönetilmesi benimsenmiş olup; Ar-Ge alanında geleneksel ve geleneksel olmayan hidrokarbon keşif ve üretiminde yenilikçi teknolojiler geliştirilmesi hedeflenmiştir.

Kurumsal Yetkinlik Boyutu;

- İnsana Değer
- Kurumsal Yönetim
- Ticari Değer
- Müşteri-Paydaş

olmak üzere dört stratejik alandan oluşmaktadır.

Kurumsal Yetkinlik boyutundaki stratejik amaç etkin, verimli ve sürdürülebilir bir kurumsal yapı ve yönetime ulaşmaktır.

İnsana Değer stratejik alanı temel yaklaşımı, insana, çevreye ve topluma duyarlı bir şirket olarak çalışan memnuniyeti ve gelişiminin arttırılması olarak belirlenmiştir.

Kurumsal Yönetim alanı temel yaklaşımı, uluslararası standartlarda ve kurumsal yönetim ilkeleriyle uyumlu bir yönetim ve altyapı oluşturulması olarak belirlenmiştir.

Ticari Değer alanı temel yaklaşımı; yatırım kararlarında ekonomik katma değerin önceliklendirilmesi, şeffaf, güvenilir ve etkin maliyet yönetiminin yapılması ve kurumsal finansman yönetimi ile sürdürülebilir nakit akışının sağlanması olarak belirlenmiştir.

Müşteri-Paydaş alanında yer alan Kurumsal İletişim başlığı altında, kurumsal algının (kurumsal kimlik, kurumsal kültür ve marka değeri) toplum, bürokrasi ve iş ortakları nezdinde olumlu yönde gelişiminin sağlanması; Yerli İmalat konusunda ise yerli üretim altyapısının gelişiminin sağlanması ve kullanımının arttırılması ile Ortaklığın dış satın alımlarının yerli imalat ile karşılanması hedeflenmiştir.

Yönetim Kurulu Başkanı ve Genel Müdür
Besim ŞİŞMAN

Yönetim Kurulu Üyesi ve Genel Müdür Yardımcısı
Süleyman ÇALIK

- **Yönetim Kurulu Başkanı ve Genel Müdür**
  Besim ŞİŞMAN
- Hukuk Müşavirliği
  Erinç KAYA
- Teftiş Kurulu Başkanlığı
  Ahmet ASLAN
- Strateji Geliştirme Daire Başkanlığı
  Memet Ali KAYA
- İç Denetim Daire Başkanlığı
  Rifat YILMAZ
- Genel Müdür Danışmanlığı
- Kurumsal İletişim Müdürlüğü
- Özel Kalem Müdürlüğü
- Yönetim Kurulu Büro Müdürlüğü
- **Yönetim Kurulu Üyesi ve Genel Müdür Yardımcısı**
  Süleyman ÇALIK
- Üretim
  Daire Başkanlığı
  Ali TİREK
- Batman
  Bölge Müdürlüğü
  Güven TULUK (V)
- Adıyaman
  Bölge Müdürlüğü
  Bedih GÜMÜŞ (V)
- Trakya
  Bölge Müdürlüğü
  Murat HACIHALİLOĞLU
- **Genel Müdür Yardımcısı**
  Mehmet Sait KİRAZOĞLU
- Mali İşler
  Daire Başkanlığı
  Alper YILDIRIM
- Makine İkmal
  Daire Başkanlığı
  M. Talip BEKTAŞ
- Destek Hizmetleri
  Daire Başkanlığı
  Erkan İNCE

ORGANİZASYON ŞEMASI

Yönetim Kurulu Üyesi
Cumali KINACI

Yönetim Kurulu Üyesi
Yalçın YÜKSEL

Genel Müdür Yardımcısı
İrfan MEMİŞOĞLU

- İnsan Kaynakları Daire Başkanlığı
  Şeref ASLAN
- Bilişim Teknolojileri Daire Başkanlığı
  M. Abuzer OKUTAN
- İş Güvenliği ve Çevre Koruma Daire Başkanlığı
  Bahadır EKİZER (V)

Genel Müdür Yardımcısı
Barış BOZKAYA

- Arama Daire Başkanlığı
  Erdal COŞKUN
- İş Geliştirme Daire Başkanlığı
  M. Fehmi KARCI
- TP-ARGEM
  Nazan TOPGÜDER (V)

Genel Müdür Yardımcısı
Mücahit ÖZDEMİR

- Kuyu Tamamlama Hizmetleri Daire Başkanlığı
  Enver ÇETİNKAYA
- Sondaj Daire Başkanlığı
  Ercan HAYIR
- TPOC
- Jeofizik Operasyonlar Müdürlüğü

TÜRKİYE PETROLLERİ TAM 61 YILDIR, DÜNYA ÇAPINDAKİ EKONOMİ SİSTEMİNİN EN STRATEJİK ALANLARINDAN BİRİ OLAN PETROL VE DOĞALGAZ SEKTÖRÜNDE ÜLKEMİZİ EN İYİ ŞEKİLDE TEMSİL ETMEKTEDİR. TÜRKİYE'NİN ENERJİ ARZ GÜVENLİĞİ VE KAYNAK ÇEŞİTLENDİRMESİNDE ÜZERİNE DÜŞENİ EN VERİMLİ ŞEKİLDE GERÇEKLEŞTİRMEK İÇİN VAR GÜCÜYLE ÇALIŞMALARINA DEVAM ETMEKTEDİR.

Türkiye Petrolleri tam 61 yıldır, dünya çapındaki ekonomi sisteminin en stratejik alanlarından biri olan petrol ve doğalgaz sektöründe ülkemizi en iyi şekilde temsil etmektedir. Türkiye'nin enerji arz güvenliği ve kaynak çeşitlendirmesinde üzerine düşeni en verimli şekilde gerçekleştirmek için var gücüyle çalışmalarına devam etmektedir.

Geçtiğimiz yılda 110$/v seviyelerinden 60$/v seviyesine inen petrol fiyatları yalnızca petrol şirketlerini değil, tüm dünyayı ve yatırımcıları şoka uğrattı. 2015 yılında da devam eden düşüş trendi 40$/v ve altına kadar devam etti. Fiyatların bu şekilde seyretmesi petrol ve doğalgaz ihtiyacının %90'ını ithal eden Türkiye açısından cari açığı azaltma konusunda büyük bir fırsat sundu. 2014 yılı sonunda 46,53 milyar dolar olarak açıklanan cari açığımız 2015 yılsonunda petrol fiyatlarındaki düşüşün devam etmesiyle 32,19 milyar dolara kadar geriledi. Aynı dönemde %4'lük bir büyüme kaydeden Türkiye ekonomisi 28 AB üyesi ülkeyi geride bırakarak ne kadar güçlü bir noktada durduğunu tüm dünyaya göstermiş oldu.

Ülkemiz için mali anlamda pozitif geçen 2015 yılı, dünyadaki tüm arama-üretim şirketleri gibi Türkiye Petrolleri için de zor bir yıl oldu. 2015 yılı boyunca OPEC üyesi ülkeler ve Amerika'nın başı çekmesiyle petrol arzı artmaya devam etti.

Tüm entegre petrol şirketlerinin, bağımsız arama üretim şirketlerinin, servis şirketlerinin ve bir dereceye kadar dağıtım şirketlerinin gelirleri ve borsa değerleri ciddi düşüş yaşadı. Önemli sayıda arama projesi ötelendi ve çoğu iptal edildi. Özellikle servis işleri ve şirketlerinde onbinlerce çalışan işten çıkarıldı. Reel anlamda eskisinden çok daha kıymetli hale gelen nakit paranın kısılması dolayısıyla 2015 yılında gerek uluslararası gerekse milli petrol şirketlerinin küresel upstream yatırımı düşüş rekoru kırarak 147 milyar dolar azaldı.

Bu koşullar altında tüm petrol şirketleri yaşadıkları nakit akışı şokuyla, 1980'lerin finansal kültürüne dönüş yapmak zorunda kaldılar. Alınan önlemler arasında en belirgin olanlar sermaye yatırımlarını ve dolayısıyla büyük arama projelerini azaltmak, operasyon maliyetlerini düşürmek ve işten çıkarıma gitmek, tedarikçileri indirime gitmeyi zorlamak oldu. Küresel çapta görülen en büyük değişikliklerden biri de milli petrol şirketlerinin (NOC) yatırımlarını aşırı derecede kısmak zorunda kalmaları ve dışarıdan yatırım çekememeleri oldu.

Benzer süreçleri en az hasarla atlatmak için elinden geleni yapan Türkiye Petrolleri, Trakya ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerinde geleneksel olmayan yöntemlerle hidrokarbon arama ve üretim faaliyetlerine devam ederken sürdürülebilir enerji gelişimini desteklemek ve enerji projelerine yatırımcı çekmeyi hedeflemektedir. Bu kapsamda, 2015 yılı içerisinde Trakya Bölgemizde açtığımız ankonvansiyonel arama kuyusu ile gelecek için umut vadeden sonuçlar elde ettik.

TÜRKİYE PETROLLERİ, DÜNYACA BİLİNEN 10 TÜRK MARKASINDAN BİRİ OLMA HEDEFİNİ GERÇEKLEŞTİRMEK İÇİN DURMADAN ÇALIŞMALARINA DEVAM EDİYOR. VERİMLİ VE PLANLI ÇALIŞMAYI PRENSİP HALİNE GETİREN, İNSAN KAYNAĞINI VE ÇALIŞTIĞI BÖLGELERDEKİ HAYATI DESTEKLEMEYİ ÖN PLANA KOYAN, DEĞİŞİM VE YENİLİĞİ DÜSTUR EDİNMİŞ, DAHA GÜÇLÜ BİR TÜRKİYE PETROLLERİ İÇİN ÇIKTIĞIMIZ YOLDA TÜRKİYE PETROLLERİ AİLESİ OLARAK KARARLILIKLA ADIM ATMAYA DEVAM EDİYORUZ.

Nakit akışında ciddi sıkıntı yaşayan küresel arama – üretim şirketlerini ülkemizde yatırım yapmaya ikna etmek gibi çalışmalar konjonktürel sebepler dolayısıyla sekteye uğrasa da Karadeniz'deki yüksek gaz potansiyelinin rezerv ve üretime dönüştürülebilmesi için yurtdışı ortaklı arama faaliyetleri sürdürülmüştür. Karadeniz'de Shell ile beraber açılan Şile – 1 arama kuyusu ve Barbaros Hayreddin Paşa Sismik Arama Gemisi'nin Akdeniz ve Karadeniz'de sürdürdüğü 2B ve 3B veri toplama çalışmaları buna en iyi örneklerdendir. Ayrıca, önümüzdeki dönemlerde Karadeniz başta olmak üzere denizlerimizin enerji potansiyelini ortaya çıkarmak için gerçekleştirilecek faaliyetler en uygun şekilde planlanmıştır.

Son yıllarda Türkiye'nin gelişim stratejisine bağlı olarak artan enerji ihtiyacını karşılamak ve enerji arz güvenliğini sağlamak için rotamızı yurtdışına çevirdik. Geçtiğimiz dönemlerde gerçekleşen Şah Deniz Projesi'ndeki hisse artışının ve Rusya'da satın alınan sahanın yanı sıra, ülkemizin yakın coğrafyasında üstlendiği yol gösterici role uygun olarak konsorsiyum ortağı sıfatı ile Afganistan'daki yatırımlarımıza 2015 yılında da devam etti.

Ayrıca, geleceğin Ar-Ge ve İnovasyondan geçtiğine olan inancımızla birlikte 5746 sayılı Ar-Ge Kanunu ve ilgili Yönetmelik hükümleri çerçevesinde Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı ile gerçekleştirilen çalışmalarla, Araştırma Merkezi Daire Başkanlığımız, TP ARGEM adı altında Türkiye'nin ilk %100 kamu sermayeli AR- GE Merkezi olarak tescil edilmiştir. Ülkemizin 2023 Ar-Ge hedefi olan %3'lük orana ulaşmasında büyük katkı sağlayacağımıza inandığımız bu gelişme yalnızca Türkiye Petrolleri için değil, tüm Türkiye için hayırlı gelişmelere vesile olacaktır.

Gururla belirtmek isterim ki küresel petrol ve doğal gaz üretim ve tüketiminin %95'ini karşılayan 65 ülkenin üye olduğu ve 5 binden fazla delege, 50'den fazla Devlet Başkanı / Bakan, 500'den fazla CEO ve 10 binden fazla katılımcıyı ağırlayan Dünya Petrol Kongresi'ne 2017 yılında İstanbul'da ev sahipliği yapacak olmanın mutluluğunu yaşıyoruz. Böylesine aktif ve çok uluslu şirketlerin yer aldığı bu piyasada, Dünya Petrol Kongresi, know-how ve teknoloji transferi, bilgi ve tecrübe paylaşımı, karşılıklı yatırım kararlarının alınması gibi birçok konuda şirketimize ve ülkemize büyük avantajlar sunacaktır. Ayrıca, 2015 yılında bir kez daha altı çizilen operasyonel mükemmellik ve profesyonel proje yönetimi artık ideal yaklaşımlardan ziyade zorunluluk haline gelmiştir. Bu anlamda geleneksel iş yapış şekillerini değiştirmek zorunda kalan sektör şirketlerinin bir araya gelerek bilgi paylaşımında bulunacak olmaları marketin uzun vadeli olarak daha sağlam bir zemine oturmasını sağlayacaktır.

Türkiye Petrolleri, dünyaca bilinen 10 Türk markasından biri olma hedefini gerçekleştirmek için durmadan çalışmalarına devam ediyor. Verimli ve planlı çalışmayı prensip haline getiren, insan kaynağını ve çalıştığı bölgelerdeki hayatı desteklemeyi ön plana koyan, değişim ve yeniliği düstur edinmiş, daha güçlü bir Türkiye Petrolleri için çıktığımız yolda Türkiye Petrolleri ailesi olarak kararlılıkla adım atmaya devam ediyoruz. Değişimi izlemek zorunda kalan değil değişimi kendisi gerçekleştiren olmak adına yol aldığımız bu süreçte çok daha başarılı işlere imza atacağımıza yürekten inanıyorum.

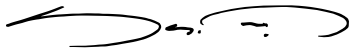

Besim ŞİŞMAN
Yönetim Kurulu Başkanı
ve Genel Müdür

Besim Şişman
Yönetim Kurulu Başkanı ve Genel Müdür

1988 yılında İstanbul Teknik Üniversitesi Petrol Mühendisliği Bölümünden mezun olmuştur. 2015 yılında Bilkent Üniversitesinde Executive MBA yüksek lisans programını tamamlamıştır. 2009 yılında TP Yönetim Kurulu Üyesi ve Genel Müdür Yardımcısı olarak atanmış olup, 2013 yılından itibaren Yönetim Kurulu Başkanlığı ve Genel Müdürlük görevlerini vekaleten yürütmüştür. 1 Mayıs 2015 tarihinde ise asaleten atanmıştır.

Süleyman Çalık
Yönetim Kurulu Üyesi ve Genel Müdür Yardımcısı

1997 yılında İstanbul Teknik Üniversitesi Maden Fakültesi Petrol ve Doğalgaz Mühendisliği Bölümünden mezun olmuştur. 2015 yılında Yıldırım Beyazıt Üniversitesinde Uluslararası İlişkiler Bölümünde yüksek lisans programını tamamlamıştır.

Nisan 2016 tarihinden itibaren TP Yönetim Kurulu Üyesi ve Genel Müdür Yardımcısı olarak görev yapmaktadır.

Yalçın Yüksel
Yönetim Kurulu Üyesi

2000 yılında Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi İktisat Bölümünden mezun olmuştur. 2011-2012 yıllarında ABD'de bulunan Illinois Üniversitesi'nde İktisat Politikası alanında yüksek lisans derecesi tamamlamıştır.

29 Mayıs 2015 tarihinden itibaren TP Yönetim Kurulu üyesi olarak görev yapmaktadır.

Cumali Kınacı
Yönetim Kurulu Üyesi

1980 yılında İstanbul Teknik Üniversitesi İnşaat Mühendisliği Bölümünden mezun olmuştur. 1982 yılında İTÜ Fen Bilimleri Enstitüsü Çevre Mühendisliği Bölümünde yüksek lisans ve 1987 yılında doktora programlarını tamamlamıştır.

2003 yılından itibaren TP Yönetim Kurulu Üyesi olarak görev yapmaktadır.

1

Besim Şişman
Yönetim Kurulu Başkanı ve
Genel Müdür

1988 yılında İstanbul Teknik Üniversitesi Petrol Mühendisliği Bölümünden mezun olmuştur. 2015 yılında Bilkent Üniversitesinde Executive MBA yüksek lisans programını tamamlamıştır. 2009 yılında TP Yönetim Kurulu Üyesi ve Genel Müdür Yardımcısı olarak atanmış olup, 2013 yılından itibaren Yönetim Kurulu Başkanlığı ve Genel Müdürlük görevlerini vekaleten yürütmüştür. 1 Mayıs 2015 tarihinde ise asaleten atanmıştır.

2

Süleyman Çalık
Yönetim Kurulu Üyesi ve
Genel Müdür Yardımcısı

1997 yılında İstanbul Teknik Üniversitesi Maden Fakültesi Petrol ve Doğalgaz Mühendisliği Bölümünden mezun olmuştur. 2015 yılında Yıldırım Beyazıt Üniversitesinde Uluslararası İlişkiler Bölümünde yüksek lisans programını tamamlamıştır.

Nisan 2016 tarihinden itibaren TP Yönetim Kurulu Üyesi ve Genel Müdür Yardımcısı olarak görev yapmaktadır.

3

Mehmet Sait Kirazoğlu
Genel Müdür Yardımcısı

1998 yılında Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesinden mezun olmuştur. 2011 yılında ABD'de Syracuse Üniversitesinde (Maxwell School) Kamu Yönetimi dalında yüksek lisans yapmıştır.

2011 yılından itibaren TP Genel Müdür Yardımcılığı görevini yürütmektedir.

4

İrfan Memişoğlu
Genel Müdür Yardımcısı

1995 yılında Gazi Üniversitesi Endüstri Mühendisliği Bölümünden mezun olmuştur. 2015 yılında Gazi Üniversitesinde Trafik Planlaması ve Uygulaması yüksek lisansını tamamlamıştır.

Temmuz 2015 tarihinden bu yana TP Genel Müdür Yardımcılığı görevini yürütmektedir.

5

Mücahit Özdemir
Genel Müdür Yardımcısı

1997 yılında Boğaziçi Üniversitesi, Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Bölümünden mezun olmuştur. 1998 yılında Leeds Üniversitesinde Uluslararası Ekonomi Politika alanında yüksek lisans yapmıştır.

Haziran 2016 tarihinden bu yana TP Genel Müdür Yardımcılığı görevini yürütmektedir.

6

Barış Bozkaya
Genel Müdür Yardımcısı

1993 yılında İstanbul Üniversitesi Jeofizik Mühendisliği Bölümünden mezun olmuştur.

Haziran 2016 tarihinden bu yana TP Genel Müdür Yardımcılığı görevini yürütmektedir.

1

2

3

4

5

6

bin dolar	2015	2014
satış gelirleri	1.589.280	3.326.127
dönem kârı	1.170.208	276.672
dönen varlıklar	835.843	1.325.059
duran varlıklar	7.136.342	7.137.798
özkaynaklar	4.607.913	5.786.845
kısa vadeli yabancı kaynaklar	625.972	994.824
uzun vadeli yabancı kaynaklar	2.738.300	1.681.188
cari oran (%)	1,34	1,33
nakit oranı (%)	0,11	0,12
finansal kaldıraç oranı (%)	0,42	0,32

yurtiçi yatırım

milyon dolar

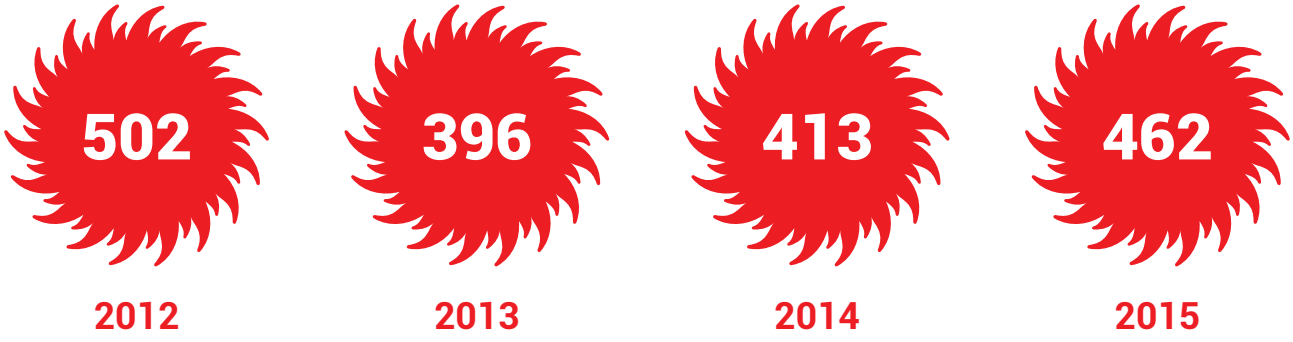

			2015	2014
jeolojik faaliyetler		(km²)	5.453	10.426
sismik faaliyetler	2B	kara (km)	540	186,8
		deniz (km)	-	16.533
	3B	kara (km²)	545	525
		deniz (km²)	4.433	6.133
sondaj faaliyetleri		kara (bin m)	83.8	258,2
		deniz (bin m)	4,5	8,4
üretim faaliyetleri		yurtiçi (milyon varil pe)	13,2	13,7
		yurtdışı (milyon varil pe)	22,8	19,5

yurtdışı yatırım

milyon dolar

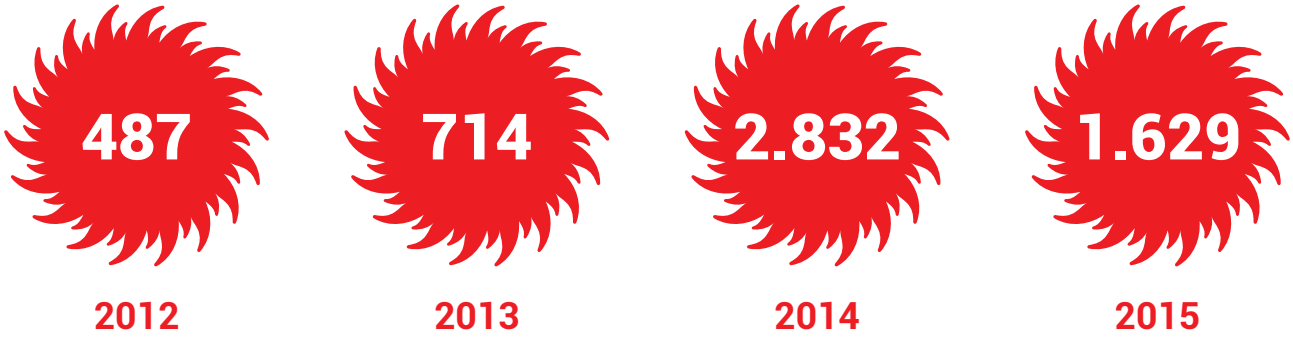

YERLİ GLOBAL

EMEK EMEK MEMLEKETİN İÇİNDEKİ CEVHERİ DIŞARI ÇIKARIYOR, DÜNYA ŞİRKETİ OLMA HEDEFİNDE ELDE EDİLEN BAŞARILARI YİNE BU TOPRAKLARA ULAŞTIRMAYI ARZULUYORUZ.

Türkiye Petrolleri, ham petrol ve doğal gaz aramacılığından; üretim faaliyetleri ve boru hatlarından taşımacılığa kadar sektörün pek çok alanında faaliyet göstermektedir.

Gelişen ekonomisi ile yoğun bir enerji talebi içinde bulunan ülkemiz, OECD ülkeleri arasında enerji talebi en yüksek artış oranı kaydeden ülkedir. Bu doğrultuda, Türkiye'nin enerji arz güvenliği adına, özellikle son 10 yılda büyük yatırımlara imza atan şirketimiz, bu yatırımlara paralel olarak faaliyetlerini de katlayarak artırmış, ülkemizin yeni petrol kaynaklarını ortaya çıkaracak büyük ve önemli çalışmaların içinde yer almıştır.

Ortaklığımız, 2000'li yılların başından bu yana yurtiçi kara alanlarının yanı sıra, yoğun olarak denizlerimizdeki hidrokarbon aramacılığı ve üretimine de büyük önem vermektedir. Bu strateji doğrultusunda, Karadeniz ve Akdeniz başta olmak üzere kendi başına ve ayrıca yabancı şirketlerle ortaklaşa yürüttüğü arama projeleri kapsamında denizlerimizde yoğun bir sismik program gerçekleştirilmiştir. 2003-2015 yılları arasında denizlerimizde yaklaşık 97.500 km 2B ve 24.430 km^2 3B sismik veri toplama çalışması gerçekleştirilmiştir.

2015 yılında ise denizlerimizde sismik çalışmalar Ortaklığımıza ait Barbaros Hayreddin Paşa sismik arama gemisi ile yapılmış olup, 4.433 km^2 3B sismik program gerçekleştirilmiştir. Bu kapsamda Karadeniz deniz alanlarında 1.841 km^2 3B, Akdeniz deniz alanlarında ise 2.592 km^2 3B sismik çalışmalar yapılmıştır.

Öte yandan, Türkiye Petrolleri ile Shell arasında Batı Karadeniz derin deniz alanlarının bir kısmına yönelik imzalanan Ortak İşletme Anlaşması'nın iş programı taahhütleri doğrultusunda, 2015 yılında Shell operatörlüğünde Şile-1 derin deniz kuyusunda 4.520 m'de sondaj çalışmaları tamamlanmıştır.

Yine Shell firması ile Güneydoğu Anadolu Bölgesi'ndeki çeşitli ruhsat alanlarına yönelik imzalanan Ortak İşletme Anlaşması kapsamında yürüttüğümüz ve geleneksel olmayan yöntemler (unconventional) ile petrol ve doğal gaz üretimi yapmaya yönelik çalışmalarımız da devam etmekte olup, Trakya ve Güney Doğu Anadolu Bölgelerimizde de ankonvansiyonel kaynak potansiyelimizi ortaya çıkarmak adına önemli çalışmalar yapılmaktadır.

Sismik veri toplama çalışmalarımız, Ortaklığımız bünyesinde bulunan 2 adet kara sismik ekip ve 1 sismik gemi ile yürütülmektedir. Ortaklığımız bünyesinde bulunan 1 adet gravite-manyetik ekibi ile de sismik dışı veri toplama çalışmaları yürütülmektedir.

2015 yılında, Ortaklığımızca ülkemizin farklı petrol arama bölgesinde, jeoloji ekiplerince gerçekleştirilen arama faaliyetlerinde ise 27 8/30 ekip/ay'lık bir saha jeolojisi çalışması yapılarak, toplamda 5.454 km²'lik alanın jeolojisi değerlendirilmiştir.

Bütün bu girişimlerimizin çatısı altında, sondaj faaliyetlerimizi yurtiçinde ve yurtdışında aralıksız olarak devam ettirme kararlılığındayız. 2015 yılında 53 kuyuda 88.358 m sondaj faaliyeti gerçekleşmiştir. Bu çalışmalar neticesinde, 9 kuyu petrollü, 2 kuyu ise gazlı kuyu olarak sonuçlanmıştır.

Hizmet kalitesi adına operasyon tecrübesi yüksek personelimizle sürekli gelişen sondaj teknolojisini kullanarak, daha güvenli, düşük maliyetli ve kaliteli kuyular açılmaktadır.

Bu kapsamda gerçekleştirilen faaliyetler;

- 3.203 Adet Kuyuda Sondaj Tecrübesi,
- Derin Kuyu Tecrübesi,
- Yönlü ve Yatay Kuyular,
- Çok Yönlü Yatay Kuyu Sondajları,
- Uzun Açılımlı Kuyular,
- Ankonvansiyonel Kuyulardır.

Ortak Arama Faaliyetleri

Kara Alanları

TP-NVT PERENCO (Fransa)

Güneydoğu Anadolu Bölgesinde, TP-NVT Perenco arasındaki Ortak Girişim Anlaşması çerçevesinde XI. Petrol Bölgesinde Ortaklığımız ve X. Petrol Bölgesinde arama ruhsatlarında Ortaklığımız, işletme ruhsatlarında ise NVT Perenco operatörlüğünde faaliyetlere devam edilmiştir.

Ortaklığımız operatörlüğünde, XI. Petrol Bölgesinde jeolojik ve jeofizik değerlendirmelere devam edilmiş olup, bu kapsamda, Hançerli yapısında tespit kuyusu açmak için çalışmalar devam etmektedir. Ortaklığımız Veri-İşlem Merkezi tarafından yeniden reporesesi yapılması düşünülen datanın üzerinde test çalışmaları sonuçlandırılmıştır. Perenco firması tarafından sözkonusu test çalışması olumlu bulunmuş olup, tespit kuyusu açılması yönünde üst düzey yönetici onayı alma kararı gündeme gelmiştir.

G.Kırtepe-Karacan Sahası Rezervuar Modelleme ve Simülasyon çalışmasında dinamik model üzerinde çalışmalar devam etmektedir.

X. Petrol Bölgesindeki ortak girişim arama ruhsatlarındaki faaliyetler Ortaklığımız operatörlüğünde yürütülmeye devam edilmektedir. K.Hazro civarında Eylül-Çıralı alanında jeoloji ve jeofizik değerlendirme çalışmalarına devam edilmiştir. Softek-Gercüş ruhsat alanlarında Koban-3B, Kastel-3B ve Softek-2B sismik verilerinin değerlendirilmesi devam etmektedir. Bukat-1 ve Kedil-2 Kuyularındaki kuyu tamamlama çalışmalarına yıl içerisinde başlanacaktır.

Ortaklık kapsamında, Kastel, Karaali, Yalankoz ve G. Kırtepe Sahalarında üretime devam edilmektedir.

TP-TIWAY OIL (Norveç)

Petrol üretimi yapılan Cendere Sahasını Geliştirme Projesi kapsamında, ortak kuyularda yeniden tamamlama çalışmaları devam etmektedir.

TP-AMITY OIL (Avustralya)

Ortaklığımız ile Amity Oil arasındaki Trakya Baseni Ortak İşletme Anlaşması kapsamında; Göçerler, Adatepe, D.Adatepe, Reisdere, Eskitaşlı, Dikilitaş, Yenibağ, Pelit ve Batı Pelit Sahalarından doğalgaz ve kondensat üretimine devam edilmektedir. Ortak ruhsat alanında 2016 Ağustos ayında kazılan G.Reisdere-1 Kuyusu bitirilmiş olup, arama çalışmalarına devam edilmektedir.

Deniz Alanları

TP-TIWAY TURKEY LIMITED (Norveç)-TIWAY TURKEY PETROL ARAMA ÜRETİM A.Ş. (Norveç)-FOINAVON (Kanada)

Ortak proje kapsamında, işletme ruhsatında bulunan Ayazlı, Akkaya ve Akçakoca Sahalarından gaz üretimine devam edilmiştir. Üretim yapan kuyularda ihtiyaç duyuldukça perfore operasyonları yapılmaktadır.

TP-SHELL KARADENİZ / AR/TPO/3920 Bloğu

Batı Karadeniz'deki 3920 no'lu ruhsat alanı dışında kalan alanda 14 Şubat 2013 tarihinde Shell ile imzalanan Farm-in ve Ortak İşletme Anlaşması kapsamında Shell operatörlüğünde açılan Şile-1 Kuyusunun sondaj sonrası değerlendirme çalışmaları tamamlanmıştır. Bu alanda açılması olası ikinci arama kuyusuna yönelik çalışmalara devam edilmektedir.

YERLİ
GLOBAL
MİLLİ RUHTAN İLHAM ALIYOR,
ANKONVANSİYONEL ARAMALARLA
BU TOPRAKLARIN GERÇEK DEĞERİNİ
ORTAYA ÇIKARTIYORUZ.

ANKONVANSİYONEL ARAMA

ÇİZGİ DIŞI DÜŞÜNEREK FARKLI BAKMAK VE YENİLİKÇİ ÇÖZÜMLER ÜRETMEK, İLERLEMEK İSTEDİĞİMİZ YOLDA ADIMLARIMIZI BÜYÜTECEK ÖNCELİKLİ PRENSİPLERİMİZDİR.

ANKONVANSİYONEL ARAMA

Dünyadaki, özelikle Kuzey Amerika Kıtasındaki keşifler ve ticari üretim miktarlarına bakılarak, ankonvansiyonel aramacılığın ülkemiz için de bir fırsat olabileceği görülmüştür. Bu bağlamda ülkemiz ankonvansiyonel hidrokarbon potansiyelinin anlaşılması, ticari bir değerinin olup olmadığının ortaya çıkarılması amacıyla, 2011 yılında Shell ile Güney Doğu Anadolu Bölgesinde başlayan ortaklığın akabinde, kendi kaynakları ile öncelikli olarak Trakya Bölgesi ve yine Shell ortaklığından elde edilen pozitif sonuçların cesaretlendirmesi ile de Güney Doğu Anadolu Bölgesi'nde ankonvansiyonel aramacılık konusunda çalışmalarına hız vermiştir.

2011 yılında Shell firması ile Güney Doğu Anadolu Bölgesi'nde imzalanmış bulunan ortaklık anlaşması kapsamında iki pilot kuyu sondajı gerçekleştirilmiştir. Bu iki kuyudan birinde 500 m yatay kuyu sondajı yapılmış ve hidrolik çatlatma operasyonu ile Dadaş formasyonu şeyl petrol açısından test edilmiştir. Yaklaşık 1 ay süren testlerin sonucunda yüksek graviteli şeyl petrolü alınmıştır.

TP herhangi bir ortak olmadan yurt genelinde kendi projelerini sürdürmeye devam etmektedir. Öncelikli faaliyet alanlarını Trakya ve Güneydoğu Anadolu bölgesi olarak belirleyen TP, bu kapsamda, Trakya Bölges'inde 2015 yılında bir pilot kuyu sondajını gerçekleştirmiştir. Çok önemli verilerin elde edildiği bu pilot kuyuda önümüzdeki yıllarda hidrolik çatlatma operasyonunun gerçekleştirilmesi planlanmaktadır. Güney Doğu Anadolu Bölgesi'nde ise Shell anlaşması kapsamında olan ruhsatların haricindeki alanlarda, Dadaş Formasyonunun Şeyl Gaz/Petrol potansiyeline yönelik değerlendirmeler devam etmiştir.

Türkiye Petrolleri, ülkemizin artan enerji ihtiyaçlarına, yerli kaynaklarla azami ölçüde katkıda bulunabilmek adına ankonvansiyonel aramacılık faaliyetlerine büyük bir heyecanla devam etmektedir. Önümüzdeki yıllarda da bu amaca uygun şekilde yoğun jeolojik, jeofizik ve sondaj iş programları hazırlanmaktadır.

Ham Petrol ve Doğal Gaz Üretimimiz

2015 yılında yurtiçi ham petrol üretimimiz 12 milyon varildir. Bu üretimin %75'i Batman, %24'ü Adıyaman ve %1'i ise Trakya Bölgesinden karşılanmıştır.

2015 yılı sonunda aktif kuyu sayısı; 52 yeni, 8 eski kuyunun devreye girmesi ve 14 kuyunun da devreden çıkmasıyla 1.443 olmuştur.

Rezerv geliştirme ve üretim faaliyetlerine 2015 yılında da devam edilmiştir. Ağır petrol ihtiva eden sahalardaki üretim sorunları, özel teknik uygulamalar gerektirmekte olup, bu amaçla, üretimdeki düşüşe engel olmak ve var olan potansiyeli değerlendirmek üzere çeşitli rezervuar çalışmaları başlatılmıştır.

2015 yılında, Ortaklığımız doğal gaz sahalarından ise toplam 211,2 milyon sm^3 gaz üretilmiştir. Bu üretimin, %94,5'i Trakya, %5'ü Batman ve %0,5'i Adıyaman Bölgesinden karşılanmıştır. Üretilen doğalgazın ham petrol eşdeğeri 1,24 milyon varildir.

TP operatörlüğünde proje ortaklarımız Tiway Turkey Ltd, Tiway Petrol Üretim A.Ş. ve Foinavon ile yürütülmekte olan Batı Karadeniz Arama ve Geliştirme Projesi kapsamında; 2015 yılı içerisinde Akçakoca, Ayazlı, Doğu Ayazlı ve Akkaya Sahalarından doğal gaz üretimine devam edilmiştir.

2015 yılı içerisinde Akçakoca-3 ve Akkaya-1A Kuyularına üretim artırmak amacıyla program dâhilinde perfore operasyonları yapılmıştır. Batı Karadeniz sahalarından yıl boyunca ortalama 133.000 sm^3/gün doğal gaz üretimi gerçekleştirilmiştir.

Üretimi Artırma Projeleri

Petrol Sahalarını Geliştirme Projesi kapsamında, arama ve tespit amaçlı olarak açılan toplam 40 kuyudan 2015 yılında 391 bin varil ham petrol üretilmiştir. Ayrıca, Raman'da 2, Garzan'da 4, Adıyaman'da 1, Lilan'da 1 adet olmak üzere toplam 8 adet eski kuyu tekrar üretime alınmıştır. Bu kuyulardan toplam 12.206 varil petrol üretilmiştir.

2015 yılında üretilen toplam 141,6 milyon varil su ise çevreye zarar verilmesini önlemek amacıyla çeşitli sahalarımızdaki 145 atık su enjeksiyon kuyusundan emniyetli zonlara enjekte edilmiştir.

Gaz Sahalarını Geliştirme Projesi; 2015 yılında yapılan çalışmalar sonucunda, Trakya Bölgesi'nde Değirmenköy'de 6, Silivri'de 1 Fidanlık'ta 1 ve Alacaoğlu'da 1 olmak üzere toplamda 9 adet yeni doğal gaz kuyusu devreye girmiştir.

Batı Raman Sahası Petrol Üretimini Yükseltme Projesi kapsamında, yıl içerisinde toplam 2,6 milyon varil ham petrol üretimi gerçekleştirilmiştir.

CO_2 gazının etkinliğinin artırılmasına yönelik olarak yapılan su enjeksiyonuna devam edilmiş, belirli aralıklarla gaz ile dönüşümlü olarak Batı Raman'da 4 kuyuda toplam 77 bin varil su enjeksiyonu gerçekleştirilmiştir.

Garzan Su Enjeksiyonu Projesi kapsamında Garzan-B ve C Sahaları, toplam 300 milyon varil yerinde petrol rezervi ile Türkiye'nin en büyük petrol sahaları arasındadır.

YURTİÇİNDE VAR OLAN POTANSİYELİ DEĞERLENDİRMEK ÜZERE REZERVUAR ÇALIŞMALARI YAPIYORUZ.

2015 yılında, Garzan-B Sahasına 3 enjeksiyon kuyusundan toplam 1,4 milyon varil su enjeksiyonu yapılmıştır. Halen günde 4.700 varil su enjeksiyonu yapılmakta olup, 18 kuyudan günde 470 varil petrol üretilmektedir.

Garzan-C Sahasına ise 2015 yılında 1 enjeksiyon kuyusundan 437 bin varil su enjeksiyonu yapılmıştır. Günde 2.650 varil su enjeksiyonu yapılmakta olup, 14 kuyudan günde 200 varil petrol üretilmektedir.

YARINI DÜŞÜNÜYOR BÖLGE MÜDÜRLÜKLERİMİZİN ETKİNLİKLERİNİ YATIRIMLARLA BESLİYORUZ.

Batman Bölge Müdürlüğü

Batman Bölge Müdürlüğümüz, ülke ekonomisi için önemi tartışılmaz olan yeraltı kaynaklarımızdan petrol ve doğal gazın arama, sondaj ve üretim faaliyetlerini 1954 yılından itibaren aralıksız olarak sürdürmektedir.

Ülkemizdeki ilk petrol keşfi, 1945 yılında MTA tarafından Raman Sahasında yapılmış olup, Raman-8 Kuyusunun 1948 yılında devreye alınmasıyla birlikte ekonomik anlamda ilk üretim gerçekleştirilmiştir.
1954 yılında TP'nin kurulmasıyla birlikte ülkemizdeki arama, sondaj, üretim ve rafinaj faaliyetlerinin yürütülmesine Batman Bölge Müdürlüğü öncülük etmiştir.
Batman Bölge Müdürlüğü'nce 2015 yılında 9 milyon varil ham petrol, 10,7 milyon sm^3 doğal gaz üretilmiştir.

Trakya Bölge Müdürlüğü

TP, Trakya Havzasında arama ve sondaj çalışmalarına 1960 yılında açılan Uluman-1 Kuyusu ile başlamıştır. Trakya Bölgesinde yapılan çalışmalar sonucu ekonomik anlamda ilk doğal gaz keşfi 1970 yılında Hamitabat ve Kumrular Sahalarında, ilk petrol keşfi ise 1973-1974 yıllarında K.Osmancık ve Deveçatak Sahalarında açılan kuyulardan yapılmıştır.

Trakya Bölge Müdürlüğü'nce 2015 yılında 200 milyon sm^3 doğal gaz, 13 bin varil ham petrol üretilmiştir.

Adıyaman Bölge Müdürlüğü

1954 yılında, 6326 sayılı Petrol Kanunu'nun kabulünden sonra yabancı şirketler petrol aramak amacıyla Türkiye'ye gelmiş ve 1958 yılında California Asiatic Oil ve Texaco Overseas Petroleum tarafından kazılan Kahta-1 Kuyusunda Adıyaman Bölgesindeki ilk petrol keşfi gerçekleştirilmiştir.

Adıyaman Bölge Müdürlüğü'nce 2014 yılında 2,9 milyon varil ham petrol, 326 bin sm^3 doğalgaz üretilmiştir.

YERLİ
GLOBAL
TECRÜBEMİZİ BU TOPRAKLARLA SINIRLAMIYOR,
DÜNYANIN DÖRT BİR KÖŞESİNE
MİLLETİMİZİN İMZASINI ATIYORUZ...

Moskova

New York

Londra

Tokyo

AFGANİSTAN
MEZAR-I ŞERİF,
SANDIKLI
AZERBAYCAN
ACG, ŞAHDENİZ,
BTC , SCP, ALOV
RUSYA
BAYTUGAN
LİBYA
BLOK 147
IRAK
MANSURYA,BADRA,
MİSSAN, SİBA

Türkiye Petrolleri olarak, ülkemizin artan enerji talebinin karşılanması amacıyla, yurtiçinin yanı sıra yurtdışında da Azerbaycan, Irak, Rusya ve Afganistan gibi zengin hidrokarbon kaynaklarının bulunduğu ülkelerde faaliyetlerimize devam ediyor, yine bu kapsamda Hazar Bölgesi, Rusya Federasyonu, Ortadoğu, Afrika ve Güney Amerika'da iş geliştirme girişimlerimizi sürdürüyoruz. Milli petrol şirketi olarak bu çalışmalarımızın, ülkemizin enerji arz güvenliğinin sağlanması adına önemli adımlar olduğu inancındayız.

Ortaklığımızın stratejik hedeflerine ulaşabilmesi için kısa sürede rezerv eklemesi ve bu rezervi üretime dönüştürmesi gereklidir. Bu nedenle, yurtdışı faaliyetlerimizin önemi giderek artmaktadır. Ülkemizin arz güvenliğinin temininde enerjinin stratejik önemini dikkate alarak, gelecekteki hedeflerimiz için yol haritamızı ve eylem planlarımızı hazırlamış bulunmaktayız.

1990'lı yılların başından itibaren yurtdışında yer aldığımız arama, üretim ve geliştirme projeleriyle, özellikle bölgemizin önemli oyuncularından biri haline geldik. Bu faaliyetlerimiz kapsamında, yurtdışı petrol üretimimizin büyük bir kısmı, Azerbaycan'daki Azeri-Çıralı-Güneşli Üretim Projesinden gelmektedir.

2006 yılında ise BTC Ana İhraç Hampetrol Boru Hattı Projesi devreye girmiş olup, bu sayede Azerbaycan'da üretilen petrolü dünya pazarında satmaktayız. 2006 yılında tamamlanmış olan Güney Kafkasya Doğal Gaz Boru Hattının (SCP) devreye girmesiyle beraber, Hazar'daki en önemli gaz projesi olan Şah Deniz Projesinin bir ortağı olarak, 2007'de başlayan gaz üretimine devam etmekteyiz.

Azerbaycan

Hazar Bölgesi'nin, dünya petrol rezervlerinin %4'üne, dünya doğal gaz rezervlerinin ise %6'sına sahip olduğu tahmin edilmektedir. Hazar Bölgesi, tarihi ve kültürel bağlarımızdan dolayı ülkemiz için özel bir değer ve öneme sahiptir.

Ülkemiz; potansiyel pazar olması, Kafkaslarda ve Hazar Bölgesinde oluşturulacak istikrardaki rolü ve enerji kaynaklarının batı pazarlarına ulaştırılmasında oynayacağı transit ülke ve enerji merkezi konumuyla, stratejik ve jeopolitik gücünü artırmaktadır.

Azerbaycan'da 3 büyük projede yer almaktayız. Arama, Üretim ve Geliştirme Projeleri olan söz konusu projeler, ACG (Azeri-Çıralı-Güneşli) (%6,75), Şah Deniz (%19) ve Alov Projeleridir (%10).

Ayrıca, Bakü-Tiflis-Ceyhan Ana İhraç Hampetrol Boru Hattı Projesinde %6,53, Şah Deniz gazını Gürcistan-Türkiye sınırına taşıyan Güney Kafkasya Doğal Gaz Boru Hattı Projesinde ise %19 hisseyle yer almaktayız.

Azeri-Çıralı-Güneşli (ACG) Projesi

Azerbaycan Cumhuriyeti Devlet Petrol Şirketi (SOCAR) ile yabancı şirketlerin oluşturduğu konsorsiyum arasında ACG Projesine ilişkin olarak "Ortak Geliştirme ve Üretim Paylaşımı Anlaşması" 1994 yılında Bakü'de imzalanmıştır.

Azeri-Çıralı-Güneşli yapısı, Hazar Denizi'nde, Bakü'nün 100 km doğusunda yer almaktadır. Ruhsat alanı yaklaşık 432 km² olan sahanın su derinliği 100-300 m arasında değişmektedir.

ACG Projesi safhalar halinde geliştirilmiştir. İlk petrol, Çıralı Sahasından Erken Üretim Projesi kapsamında Kasım 1997'de üretilmeye başlanmıştır. Çıralı ve Derin Su Güneşli Sahaları arasında yer alan ve mevcut platformlar ile sağılamayan alandaki petrolü üretmek amaçlı geliştirilen Çıralı Petrol Projesinde (COP) ise 2014 yılı Ocak ayında üretime başlanmıştır.

2024 yılına kadar üretilebilir petrol rezervi 4,63 milyar varil olan ve 2015 yılı sonu itibariyle toplamda 2,85 milyar varil hampetrol üretilen projede, 2015 yılı üretimi 231,3 milyon varildir. Projenin başlangıcından itibaren Ortaklığımıza düşen üretim payı 107,55 milyon varil olup, 2015 yılı üretimimiz ise 6,73 milyon varildir.

Alov Projesi

Arama, Geliştirme ve Üretim Paylaşımı Anlaşması imzalanan projeye bağlı kuruluşumuz olan Turkish Petroleum Overseas Company (TPOC), 29 Temmuz 1998 tarihinde imzaladığı Katılım Anlaşması ile dahil olmuş, 21 Aralık 2011 tarihi itibariyle de projeye operatör olmuştur.

Alov Arama Projesi; Güney Hazar Denizi'nin orta kesiminde yer alan Sharg, Alov ve Araz adlı 3 ayrı prospektten oluşmaktadır. Üç yıllık arama süresi olan bu projede 1.400 km² 3B sismik etüt yapılmış olup, proje mükellefiyeti olan 3 arama kuyusundan ilkinin açılması için Hazar Denizi'nin statüsünün belirlenmesi beklenmektedir.

Şah Deniz Projesi

1997 yılında imzalanan proje kapsamında, 2001 yılında arama ve uzatma-arama dönemi mükellefiyetleri tamamlanarak, ticari doğal gaz ve kondensat keşfi ilanı yapılmıştır.

TOTAL'in Şah Deniz ve SCP'deki %10'luk hisselerinin tamamının satın alınması ile ilişkili 26 Mayıs 2014 tarihli anlaşma sonrası Ortaklığımız projede %19 hisse ile yer almaktadır.

Şah Deniz yapısı, Güney Hazar'da Bakü'nün 70 km güneydoğusu ve Azeri-Çıralı-Güneşli Sahasının 70 km güneybatısında yer almaktadır. Ruhsat bölgesi yaklaşık 860 km²'lik bir alanı kapsamakta olup, 150-600 m aralığı su derinliğinde yer almaktadır. 450 milyar sm³ doğal gaz ile 640 milyon varil kondensat rezervine sahip olan projenin birinci aşaması kapsamında, Türkiye, Gürcistan ve Azerbaycan'a gaz ihracı yapılmaktadır.

Projede, 2015 yılı sonu itibariyle kümülatif olarak 52,82 milyar sm³ doğal gaz (TP payı 4,85 milyar sm³) ve 117,9 milyon varil kondensat (TP payı 9,79 milyon varil) üretimine ulaşılmıştır. 2015 yılı için gerçekleşen üretim miktarı 9,9 milyar sm³ doğal gaz (TP payı 1,5 milyar sm³) ile 18,27 milyon varil kondensattır (TP payı 2,7 milyon varil).

Projenin 1. aşamasında plato üretimi yılda 8,6 milyar sm³ olarak belirlenmiş olup, bu gazın 6,6 milyar sm³'ü 15 yıl boyunca Türkiye'ye ulaştırılacaktır. 2. aşama için 17 Aralık 2013 tarihinde nihai yatırım kararı alınmış olup, 2018 yılı sonunda ilk gaz tesliminin gerçekleştirilmesi öngörülmektedir.

Enerji Koridorlarına Katkı Sağlayan Boru Hattı Projelerimiz

Ülkemiz, dünya petrol rezervlerinin büyük bölümünün yer aldığı Orta Doğu, Hazar Bölgesi ve Doğu Akdenizin hemen yanı başında yer almaktadır. Bölgede var olan enerji kaynaklarını dünya pazarlarına taşıyacak olan enerji koridorunun temeli BTC ve SCP Boru Hattı Projeleri ile atılmıştır. Karadeniz'in hidrokarbon potansiyelinin belirlenmesi halinde, Karadeniz'den çıkartılacak hampetrol ve doğal gaz ülkemiz üzerinden güvenli bir şekilde ve zamanında pazara ulaşacaktır. Bu eksende üzerine düşen rolü üstlenen Ortaklığımız, ülkemizin petrol ve doğal gaz ihtiyacını karşılama çabasını sürdürürken, doğu-batı enerji koridoru boyunca etkinliğimizi ve kontrolümüzü artırmaya yönelik çalışmalarına bundan sonra da devam edecektir.

MİLLİ YAKLAŞIMLARLA, STRATEJİK ADIMLAR ATARAK ÜLKEMİZİN ENERJİ ARZ GÜVENLİĞİNİ SAĞLAMAYI HEDEFLİYORUZ...

Bakü-Tiflis-Ceyhan Ana İhraç Hampetrol Boru Hattı (BTC) Projesi

Projede, 2015 yılı sonu itibariyle 3.115 tanker ile toplam 2,3 milyar varil petrol sevkiyatı gerçekleştirilmiştir. Halen, Şah Deniz kondensatının tamamı, ACG Projesi üretimi petrolünün çoğu ile zaman zaman Kazakistan, Tengiz ve Türkmenistan petrolünün bir kısmının da taşındığı projede, Ceyhan'daki Haydar Aliyev Deniz Terminali'nden 2015 yılında 364 tanker ile 271 milyon varil petrol yüklenmiştir.

Güney Kafkasya Doğal Gaz Boru Hattı (SCP) Projesi

Güney Kafkasya Doğal Gaz Boru Hattı (SCP) Projesi Boru hattı, Şangaçal Terminalindeki tek kompresör istasyonu ile yıllık 9 milyar m³ gazı Türkiye sınırına taşıyacak kapasitededir. İlave kompresör istasyonları ve/veya looping ile bu kapasitenin yıllık 24 milyar m³'e çıkarılması mümkün olacaktır.

2015 yılı içinde toplam 9,85 milyar m³ gaz taşınmış olup, bu miktarın 5,93 milyar m³'ü BOTAŞ'a satılmıştır. Projenin ana hedefi, ikinci aşamada bölgede üretilecek doğal gazın Türkiye üzerinden Avrupa'ya iletilmesidir.

Siba Projesi

Irak'ta petrol ve doğal gaz arama ve üretim faaliyetleri ile ilgili her türlü operasyon, ticari işlem ve çalışmalarda bulunmak amacıyla TP Siba Ltd. 30 Mayıs 2013 tarihinde kurulmuştur. Irak Siba Gaz Sahası üçüncü ruhsat ihalesi sonucu kazanılmıştır.

Siba projesinde Kuwait Energy Iraq Limited (KEIL) operatör olup, %60 hisseye, Ortaklığımız ise %40 yatırım hisselerine sahiptir. Gelir hisseleri göz önüne alındığında bu oranlar KEIL %45, TP %30, Missan Oil Co. (MOC) %25 şeklindedir.

5 Haziran 2011 tarihinde imzalanan, Siba Sahası Gaz Geliştirme ve Üretim Servis Anlaşması 01 Temmuz 2011'de yürürlüğe girmiştir. Proje süresi yürürlük tarihinden itibaren 20+5 yıldır. Projede üretim tesisleri tamamlandıktan sonra 2015 yılı içerisinde minimum 25 milyon scf/gün gaz ile üretime başlanması, 2017 yılında 100 milyon scf/gün ile plato üretime geçilmesi hedeflenmesine karşın yüzey tesisleri ihalesinin 2015 yılında sonuçlandırılması ve Irak Petrol Bakanlığının ihaleyi ancak 2015 Ekim ayında onaylaması nedeniyle projenin üretime 2017 yılında başlaması öngörülmektedir.

Sahada 2015 yılında 3B sismik verilerinin proses ve yorumlama, ileri seviye yorumlama ve statik model oluşturma çalışmaları tamamlanmıştır. 2014 yılında sondajı tamamlanan Siba-4 Kuyusu, workover ve test çalışmaları 2015 yılı başlarında tamamlanmıştır. 2015 yılında başlayan Siba-5 kuyusunun sondajı teknik nedenlerde 927 metrede sonlandırılmıştır. Siba-1, Siba-4 ve 2015 yılında tamamlanan Siba-6 kuyularının ilk üretim hedefleri için yeterli olacağı değerlendirilmektedir.

Mansurya Projesi

Irak Mansurya Geliştirme-Üretim Projesi için yurtdışında yabancı devlet mevzuatına göre petrol ameliyeleri ve ticareti (arama, sondaj, üretim, taşıma, pazarlama, servis hizmetleri ve rafinaj gibi) konularında faaliyet göstermek amacıyla, TP Mansurya Ltd. 30 Mayıs 2013 tarihinde kurulmuştur.

Üçüncü gaz ihalesi sonucu kazanılan sahada, TP'nin operatörlüğünde (%50), KEC (%30), KOGAS (%20) konsorsiyumu ile çalışmalara devam edilmektedir.

Proje kapsamında sahadan alınan 3B sismik ve kuyulardan toplanan veriler üzerinden rezervuar modelleme çalışmaları yapılmıştır. Proje kapsamında kurulması planlanan gaz işleme tesisi için iki kez ihaleye çıkılmasına rağmen, fiyat teklifleri bütçe rakamının üzerinde geldiğinden ihaleler iptal edilmiştir. Irak'taki güvenlik riskleri nedeniyle, Haziran 2014 itibariyle sahadaki faaliyetler güvenlik durumu tekrar tesis edilene kadar askıya alınmıştır.

Missan Projesi

Irak Missan Geliştirme-Üretim Projesi için yurtdışında yabancı devlet mevzuatına göre petrol ameliyeleri ve ticareti konularında faaliyet göstermek amacıyla, TP Missan Ltd. 10 Ağustos 2010 tarihinde kurulmuştur.

Irak Missan Geliştirme-Üretim Projesi Ruhsat İhalesindeki Missan Sahaları için teklif veren Çin şirketi CNOOC ile ortak olunarak 17 Mayıs 2010 tarihinde Missan Sahalarına ortak olunmuştur. Anlaşmaya göre CNOOC operatör olup, yatırım payı olarak CNOOC %85 oranında, Ortaklığımız ise %15 oranında masraflara katılmaktadır. Gelir payı olarak ise CNOOC %63,75, TP %11,25, OEC %25 hisseye sahiptir.

Missan Sahası Geliştirme Üretim Servis Anlaşması (DPSC) 17 Mayıs 2010 tarihinde imzalanmıştır. 88 bin varil/gün olarak belirlenen mevcut üretimin kontrat gereği 2016 yılı sonuna kadar 450 bin varil/gün'e çıkarılması için gerekli çalışmalar devam etmektedir.

2015 yılı içerisinde, 44 kuyunun sondajı bitirilmiş ve 41 kuyu üretime alınmış olup, proje yürürlük tarihinden bu yana ise 63 kuyunun sondajı tamamlanmıştır.

Proje kümülatif üretimi 50,9 milyon varildir (TP Missan payı 7,63 milyon varil). Proje 2015 üretimi ise 22,07 milyon varildir (TP Missan payı 3,31 milyon varil).

Badra Projesi

Irak'ta Badra Petrol Sahası "Petrol Geliştirme, Üretim, Servis Anlaşması"nı TP adına yürütmek amacıyla, TP Badra Ltd. 15 Mart 2011 tarihinde kurulmuştur.

Badra Geliştirme ve Üretim Projesi; Gazprom (Operatör-%40), Kogas (%30), Petronas (%20), TP (%10) konsorsiyumu ile 18 Şubat 2010 tarihinden bu yana faaliyetlerine devam edilmektedir.

Proje kümülatif üretimi 12,36 milyon varildir (TP Badra Ltd. payı 741.722 varil). Proje 2015 üretimi ise 10,22 milyon varildir (TP Badra Ltd. payı 613.226 varil).

Afganistan

Afganistan'da Petrol ve Doğal Gaz Arama Üretim Projesi için yurtdışında yabancı devlet mevzuatına göre petrol ameliyeleri ve ticareti konularında faaliyet göstermek amacıyla TP Afganistan Ltd. 30 Mayıs 2013 tarihinde kurulmuştur.

Bu kapsamda, Afganistan Arama-Üretim Projesi kapsamındaki Mezar-ı Şerif (TP operatör) ve Sandıklı (Dragon Oil operatör) ruhsatları ihalesi, TP (%40), Dragon Oil (%40), Gazanfar (%20) konsorsiyumu tarafından kazanılmıştır.

Petrol ve Doğal Gaz Arama, Üretim ve Paylaşım Anlaşması 8 Ekim 2013 tarihinde imzalanmış olup, faaliyetlere devam edilmektedir.

Arama faaliyetleri kapsamında Ocak 2015'te başlayan gravite ve manyetik veri toplama işleri 26 Eylül 2015 tarihinde tamamlanmış, verilerin prosesi ve yorumlama çalışmaları devam etmiştir.

Libya

Libya Arama-Üretim Projesi için yurtdışında yabancı devlet mevzuatına göre petrol ameliyeleri ve ticareti (arama, sondaj, üretim, taşıma, pazarlama, servis hizmetleri ve rafinaj gibi) konularında faaliyet göstermek amacıyla ,

TP Libya Ltd. 30 Mayıs 2013 tarihinde kurulmuştur. Blok 147 Projesi çalışmaları kapsamında çalışma sahamızın bulunduğu bölgede güvenlik durumunun uygun olmaması sebebiyle fors majör ilanı yapılmış olup, TP Libya Ltd. 7 Kasım 2016 tarihinde tasfiye edilmiştir.

Rusya

Rusya'da Baytugan Projesi kapsamında, Macar menşeili MOL şirketine ait şirketlerden olan Baitex LLC şirketinin %100 hissesine sahip olan "MK Oil and Gas (MKOG) B.V" şirketinin %49'luk hissesi satın alınarak 31 Mart 2014 tarihinde yapılan hisse transferi ile TP Europe Ltd. Şirketinin MKOG BV şirketine ve dolaylı olarak BaiTex LLC şirketine ortaklığı hukuken gerçekleşmiştir.

Sahada petrol üretim çalışmaları ile sevk ve satış faaliyetlerine devam edilmektedir. Projenin 2015 üretimi 3,44 milyon varil olup, TP payı ise 1,68 milyon varildir.

2015 yılında 60 adet kuyunun sondajı yapılmış, kuyular tamamlanarak üretime alınmıştır. Ayrıca, yıl içerisinde 198 kuyuda workover operasyonu yapılmıştır.

KITALARI AŞTIK

istanbul
22nd WORLD
PETROLEUM
CONGRESS
09 - 13 July **2017**

Petrol ve doğal gaz sektörünün en prestijli organizasyonu olan ve 1933 yılında birincisi düzenlenen Dünya Petrol Kongreleri, her üç yılda bir gerçekleştirilmektedir. Sektördeki en büyük ve en kapsamlı organizasyon olan Dünya Petrol Konseyi'ne bugün, Türkiye'nin de aralarında bulunduğu toplam 70 ülke üyedir.

"this time İSTANBUL" sloganıyla adaylık çalışmalarını yürütmüş olan İstanbul, 23 Ekim 2013 tarihinde Calgary, Kanada'da petrol ve doğal gaz sektörünün "olimpiyatları" olarak bilinen bu dev organizasyonun 22.sini düzenlemek üzere ev sahibi şehir olarak seçilmişti.

15-20 Haziran 2014 tarihleri arasında ise Moskova'da düzenlenen 21.WPC'de Rusya Federasyonu Enerji Bakanı ile Türkiye Cumhuriyeti Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'nın katıldığı kapanış seremonisinde, Kongre'nin Rusya'dan Türkiye'ye devir teslim töreni gerçekleştirilmiştir.

2017 yılında İstanbul'da düzenlenecek olan 22. Dünya Petrol Kongresi'ne ilişkin programı ve güncellemeleri http://22wpc.com/ adresinden takip etmek mümkün olup, kongreye yaklaşık 7.000 delege ile 15.000 ziyaretçinin yanı sıra, 500'ün üzerinde şirket CEO'su ve yaklaşık 50 civarında bakan düzeyinde katılım beklenmektedir.

**TECRÜBELERİMİZDEN YARARLANARAK,
DAHA CESUR ADIMLAR ATIYOR;
ÜLKEMİZİ, ENERJİMİZİ VE TEKNOLOJİMİZİ GELİŞTİRECEK
HAMLELER YAPIYORUZ.**

Araştırma Merkezi, TP'nin diğer daire başkanlıkları, üniversiteler, kamu kurum ve kuruluşları ile değişik araştırma projelerinde görev almaktadır.

Bu projeler esas olarak, TP'nin arama, sondaj ve üretim faaliyetleri sürecinde karşılaştığı/karşılaşabileceği problemlere çözümler üretebilmek ya da iş süreçlerinin kalite ve verimini artırmaya yönelik olmaktadır.

Merkezimiz, AR-GE çalışmalarına yönelik projeleri, farklı konularda verilen danışmanlık hizmetleri ve sahip olduğu uzmanlık konuları ile etkin bir araştırma ve eğitim merkezi konumundadır.

Bu kapsamda, 2015 yılında, arama, üretim, iş güvenliği ve çevre koruma konularında ilgili ünitelerle ortaklaşa yürütülen projeler ile kendi bünyesi içinde AR-GE ve teknoloji izlemeye yönelik projelerin toplamı 108'dir. Bu çalışmalar kapsamında, Jeoloji ve Mühendislik Laboratuvarlarında olmak üzere toplam 43.389 adet analiz ve kalite kontrol testi yapılmış, 441 adet teknik rapor yazılmıştır. Aynı yıl içinde yurt içi ve yurt dışında yürütülen saha/kuyu çalışması ise 1.357 adam/ gün'dür.

AR-GE

Araştırma Merkezi teknolojide kazandığı donanım gücünü bilgi birikimi ile birleştirerek, petrol arama ve üretim faaliyetlerinde laboratuvar destekli AR-GE projelerine yansıtmaktadır. AR-GE projeleri sadece TP bünyesinde yürütülmekle kalmayıp; dış paydaşlar olarak tanımlanan diğer kurum ve kuruluşlarla birlikte yapılan AR-GE çalışmalarıyla da zenginleştirilmiştir. Bu kapsamda; bitümlü şeyl kaynaklarının değerlendirilmesi, Batı Karadeniz'de gaz hidrat potansiyelinin belirlenmesi, ağır petrollerin mikrodalga ile ısıl yöntemlerle üretilmesi gibi projeler, dış paydaşlar olarak TKİ, TÜBİTAK ve Üniversitelerle birlikte yürütülmeye başlanmıştır.

Öte yandan, TP'nin arama-üretim faaliyetlerinde öncü rol oynamak üzere yapılan AR-GE çalışmalarında; petrol kurtarımını arttırmada kimyasal yöntemler ve nanoteknolojiden yararlanmaya yönelik proje çalışmaları da devam etmektedir. Bu kapsamda kullanılan bazı teknolojiler şunlardır;

- İzotop Jeokimyası,
- Petrol ve Gaz Bileşiminin Belirlenmesi,
- Petrol Moleküler Parametrelerinin Belirlenmesi,
- Yüzeyden Prospeksiyon Belirleme Tekniği,
- Toprak Gazı Analizleri,
- Kaynak Kaya Özelliklerinin Belirlenmesi,
- Taramalı Elektron Mikroskobu,
- X-Işını Mikroanaliz Spektrometresi,
- Karot Gama Ray Logu,
- Rezervuar Şartlarında Katı Madde Faz Davranışının Belirlenmesi,
- Arayüzey Gerilimi ve Değme Açısı Ölçümü,
- Laboratuvar Koşullarında Karot Öteleme Test Sistemi,
- Benzinde Oksijenli Bileşikler, Biyodizelde Yağ Asitleri Tayini için Gaz Kromatografi Tekniği,
- Poli Aromatik Hidrokarbonların Tayini İçin Yüksek Basınç Sıvı Kromatograf Kullanımı,
- Bilgisayar Destekli Çamur-Çimento Test Sistemleri,
- ICP-MS Cihazı,
- FTIR Cihazı.

Araştırma Merkezi Laboratuvar Hizmetleri

Araştırma Merkezimiz, eğitim, danışmanlık ve mühendislik gibi konularda gelen iş taleplerini karşılamak üzere 2015 yılında da servis hizmeti vermeyi sürdürmüştür.

Yerli ve yabancı petrol şirketlerinin yürüttüğü faaliyetlerde ihtiyaç duyulan sedimantolojik, mineralojik, petrografik, biyostratigrafik ve jeokimyasal analizler yapılmıştır.

Bu kapsamda;
- Stratigrafi,
- Sedimantoloji ve Rezervuar Jeolojisi,
- Sondaj Teknolojisi,
- Rezervuar Teknolojisi,
- Üretim Teknolojisi,
- Organik Jeokimya

laboratuvarlarında çeşitli servis hizmetleri verilmektedir.

Sondaj, Rezervuar ve Üretim Teknolojileri Laboratuvarlarında çimento ve çamur programı, katkı maddesi kalite kontrolü, kaya mekaniği, rezervuarı hidrolik ve asitle çatlatma simülasyonu ve kuyu stabilitesi simülasyonu, korozyon ve scale kontrolü, enjeksiyon sularının kalitesi, akaryakıt analizleri, temel ve özel karot analizleri, rezervuar akışkanları (PVT) analizi ve "İkincil Petrol Üretimi" (EOR) konularına yönelik testler ve çalışmalar yapılmaktadır. Araştırma Merkezi laboratuvarlarının uluslararası düzeyde, çağdaş, güvenilir ve hakem laboratuvarlar olma özelliklerinin resmi olarak tescili olan TS EN ISO/IEC 17025:2005 "Deney ve Kalibrasyon Laboratuvarlarının Yeterliliği İçin Genel Şartlar" standardına uygun olarak Petrol Ürünleri Analizi, Su, Sondaj Sıvıları Katkı Maddeleri Analizi ve Doğal Gaz Analizi ana başlıkları altında toplanan akredite analiz çalışmalarına devam edilmiştir.

Araştırma Merkezi Eğitim Etkinlikleri

TP Kuyu Kontrolü Eğitim Merkezi'nde verilen Uygulamalı Kuyu Kontrolü Kursları Kasım 2011-Kasım 2015 tarihleri arasında geçerli olmak üzere "Rotary Drilling Well Control Assessment Center" ve "Introductory Rotary Drilling Well Control Assessment Center" olarak "International Well Control Forum" (IWCF) tarafından akredite edilmiştir.

Böylece, 2015 yılında 17 eğitim haftasında, toplam 208 kişiye, 105 adet IWCF Kuyu Kontrolü Sertifikası ve 103 adet TP Kuyu Kontrolü Sertifikası verilmiştir. Bu kursların yanısıra, aşağıda belirtilen 15 farklı konuda 40 kurs düzenlenerek, toplam 487 kişiye mesleki teknik eğitim verilmiştir.

- Uygulamalı Kuyu Kontrolü,
- Biyostratigrafinin Temel Prensipleri,
- Güneydoğu Anadolu Otokton Birimlerinin Uygulamalı Litostratigrafisi II,
- Kil Mineralojisi ve Mikroanaliz Tekniklerinin Petrol Aramacılığında Kullanımı,
- Dizel Motorlar,
- Uygulamalı Sondaj Sıvıları Teknolojisi,
- Kuyu Çimentosu Tasarımı Kursu,
- Matriks Asitleme,
- Karot Analizleri,
- PVT Analizleri,
- Petrol Sahası Atık Sularının Enjeksiyon Kalitesinin Belirlenmesi,
- Petrol ve Doğal Gaz Üretiminde Korozyon Kontrolü,
- Petrol ve Gaz Jeokimyası,
- Hidrolik ve Pnömatik Kursu,
- Pompalar ve Kompresörler Kursu.

**EMEĞİN VE İNSANIN KIYMETİNİ BİLİYOR,
KÜLTÜRÜMÜZE YAKIŞIR BİR ŞEKİLDE
ÖNCE İNSANI VE ÇEVREYİ DÜŞÜNÜYORUZ.**

İŞ GÜVENLİĞİ VE ÇEVRE KORUMA

Türkiye Petrolleri olarak insana ve çevreye verdiğimiz önem her geçen gün artarak devam etmektedir. Bu önemin bir göstergesi olarak 2013 yılından itibaren tüm faaliyetlerimizi OHSAS 18001-ISO 14001 İş Sağlığı, Güvenliği ve Çevre Entegre Yönetim Sistemi çerçevesinde, çalışanlarımızı ve çevreyi ön planda tutarak gerçekleştirmekteyiz.

Çevreye etkisi olan tesislerimiz için Geçici Faaliyet Belgesi/Çevre İzinlerinin alınması ve bildirimlerin yapılması işlemlerinin gerçekleştirilmesi amacıyla kurulmuş olan Çevre Yönetim Birimi çalışmalarına devam ederek, TP tesisleri için Geçici Faaliyet Belgesi/Çevre İzni Belgeleri alınmıştır.

Petrol kirliliğine müdahale ve rehabilitasyonuna yönelik biyoremidasyon ürünleri, bariyer ve pedler Bölge Müdürlüklerine bağlı sahalarda kullanılmaktadır. 2015 yılı içerisinde kimyasal ve yağ dökümtülerine müdahalede kullanılmak üzere acil müdahale kitleri temin edilmiş ve Genel Müdürlük yerleşkemizde kullanımına devam edilmiştir.

Petrol ve Doğal Gaz Üretim Faaliyetleri Sonucu Oluşan Atık Suların Yönetimi başlıklı proje gerçekleştirilmiştir.

İş sağlığı ve güvenliğine ilişkin yürütülen tüm faaliyetlerimiz OHSAS 18001 İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetim Sistemi kapsamında olup, çalışan katılımını esas alan yapısıyla tüm personelimizin iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili süreçlerde yer alması sağlanmıştır. Bu kapsamda, oluşturulan risk değerlendirme ekipleri ile çalışma ortamında iş sağlığı ve güvenliğine ilişkin ortaya çıkabilecek tehlike ve riskler değerlendirilerek koruyucu ve önleyici tedbirlerin alınması sağlanmıştır.

Acil durumlara hazırlık çalışmaları kapsamında acil durum ekipleri oluşturulmuş, personele verilen eğitimler ve gerçekleştirilen tatbikatlarla mevcut durum değerlendirmesi yapılarak, gerek personel farkındalığının artması sağlanmış gerekse değerlendirme sonucu tespit edilen hususlara ilişkin iyileştirme çalışmaları yapılmıştır.

Yapılan işyeri denetimleri ve saha turları ile gerek kendi çalışanlarımızın gerekse alt yüklenici çalışanlarının kontrolleri yapılmış, çalışan katılımını sağlamaya yönelik uygulanan gözlem kartı/ramak kala uygulamaları kapsamında çalışanlar tarafından tespit edilen iş sağlığı ve güvenliğine ilişkin hususlar değerlendirilerek, çalışma ortamındaki risklerin en aza indirilmesine yönelik kontrol tedbirlerinin alınması sağlanmıştır.

Çalışanların sağlığını korumaya yönelik olarak işyeri hekimi kontrol ve gözetiminde, risk altındaki çalışanların meslek hastalıklarına yönelik tahlil, tetkik ve değerlendirmeleri gerçekleştirilmiş, aynı zamanda sunulan poliklinik hizmetleri ile çalışanların sağlığını korumaya yönelik çalışmalar yürütülmüştür.

2014 yılında TSE tarafından belgelendirilen ISO 14001 Çevre ile OHSAS 18001 İş Sağlığı ve Güvenliği Entegre Yönetim Sistemi ile ilgili çalışmalar bu yıl da geliştirilerek devam etmiştir. Sistemin işlerliğini kontrol etmek için gerekli iç tetkikler yapılmış, tetkiklerde tespit edilen uygunsuzluklar

düzeltici-önleyici faaliyetler başlatılarak giderilmiştir. Ayrıca, hazırlanan performans raporu Yönetimin Gözden Geçirme Toplantısı'nda değerlendirilerek sistemin geliştirilmesi için hedefler belirlenmiş ve bu hedefler doğrultusunda gerekli faaliyetler planlanmıştır.

EYS ile ilgili yürüten faaliyetlerin verimliliğini arttırmak, takibini kolaylaştırmak ve daha hızlı aksiyon alabilme becerisine kavuşabilmek için sistemin yazılım ile takip edilecektir.

Türkiye Petrolleri'nde oluşan İş Sağlığı, Güvenliği ve Çevre kültürünü daha da ileriye çekmek için eğitim ve bilinçlendirme çalışmaları yoğun bir şekilde 2015 yılında da sürdürülmüştür. Genel Müdürlük ve Bölge Müdürlüklerimizde; Acil Durumlar, Atık Yönetimi, İleri Sürüş, Hidrojen sülfürlü ortamlarda İSG gibi 25 farklı başlıkta 2699 personele İş Sağlığı, Güvenliği ve Çevre eğitimleri verilmiştir.

**ÇALIŞANLARIMIZLA BERABER,
MİLLİ GLOBAL OLMA YOLUNDA,
BAYRAĞIMIZI HEP BİR ADIM
İLERİYE TAŞIYORUZ.**

ÇALIŞANLARIMIZLA BÜYÜYOR, ŞİRKETİMİZİN BAŞARI EĞRİSİNİ BERABER YÜKSELTİYORUZ.

Şirketimiz, dünya çapındaki teknolojik alt yapısı ve uluslararası platformda, şirketimizi başarıyla temsil eden yetişmiş insan gücü ile 61 yıldır faaliyetlerimizi büyük bir azim ve mutlulukla sürdürmektedir.

Bu bağlamda, Ortaklığımız, bölgesinde etkin bir "Dünya Enerji Şirketi" olmak vizyonu doğrultusunda, geleceğe daha emin adımlarla ilerlemek için çalışanlarına yatırım yapmaya devam etmektedir.

Çalışanlarının büyük gayreti ve fedakârlığı ile köklü bir şirket kültürüne sahip olan Ortaklığımızda, 2015 yılı sonu itibariyle, 1.642'i Genel Müdürlüğümüzde, 1.634'ü Batman, 964'i Adıyaman ve 540'u Trakya Bölge Müdürlüğünde olmak üzere toplam 4.780 kişi çalışmaktadır.

Nitelikli, deneyimli ve teknolojik donanıma sahip olan 1.549 kapsam dışı ve 3.231 kapsam içi çalışanımızın sahip oldukları takım çalışması, iletişim, yenilikçilik ve sorumluluk duygusu gibi değerlerle, Ortaklığımız gelecekte daha büyük başarılara imza atacaktır.

Ortaklığımız personelinin güncel bilgiyi öğrenmesi ve teknolojiyi izlemesi amacıyla, 2015 yılında da eğitim programlarının uygulanmasına devam edilmiştir. Bu kapsamda, yurtiçinde 7.763, yurtdışında 145 olmak üzere toplam 7.908 adet eğitime katılım sağlanmıştır.

Ortaklığımız adına yurtdışında yüksek lisans eğitimi yapmak üzere 2015 yılı sonu itibariyle, gönderilmiş olan ve eğitimine devam etmekte olan öğrenci sayısı, İngiltere'de 11, ABD'de 121 olmak üzere toplam 132'dir.

YERLİ
GLOBAL
GLOBAL
YERLİ
YATIRIMLARIMIZLA YARINA
EMİN ADIMLARLA İLERLERKEN,
İNSANIMIZIN EMEĞİNİ KALBİMİZDE TAŞIYORUZ.

IKY
1651
-13
IKY
1067
-32
4542/T
4598/T
NY
2019
-42
NY
1678
+16
1887/T
1899/T
UK
UK
1762
-24

TP ve Bağlı Ortaklıkları 31 Aralık 2015 ve 31 Aralık 2014 Tarihleri İtibariyle Konsolide Bilanço (bin TL)

VARLIKLAR	31 Aralık 2015	31 Aralık 2014
DÖNEN VARLIKLAR		
Nakit ve nakit benzerleri	195.271	280.612
Ticari alacaklar	653.420	964.183
İlişkili olmayan taraflardan ticari alacaklar	*653.420*	*964.183*
Diğer alacaklar	27.158	338.923
İlişkili olmayan taraflardan diğer alacaklar	*27.158*	*338.923*
Stoklar	1.227.686	1.047.668
Peşin ödenmiş giderler	234.236	262.084
Diğer dönen varlıklar	92.527	179.215
Toplam Dönen Varlıklar	**2.430.298**	**3.072.685**
DURAN VARLIKLAR		
Ticari alacaklar	417.907	107.651
İlişkili olmayan taraflardan ticari alacaklar	*417.907*	*107.651*
Diğer alacaklar	5.472	114.490
İlişkili olmayan taraflardan diğer alacaklar	*5.472*	*114.490*
Yastık ve hat dolum gazı	2.152.586	1.716.754
Yatırım amaçlı gayrimenkuller	486.024	389.264
Maddi duran varlıklar	16.748.735	13.342.663
Maddi olmayan duran varlıklar	764.070	598.869
Şerefiye	*57.210*	*45.627*
Diğer maddi olmayan duran varlıklar	*706.860*	*553.242*
Peşin ödenmiş giderler	174.835	283.150
Toplam Duran Varlıklar	**20.749.629**	**16.551.841**
TOPLAM VARLIKLAR	**23.179.927**	**19.624.526**

TP ve Bağlı Ortaklıkları 31 Aralık 2015 ve 31 Aralık 2014 Tarihleri İtibariyle Konsolide Bilanço (bin TL)

YÜKÜMLÜLÜKLER ve ÖZKAYNAKLAR	31 Aralık 2015	31 Aralık 2014
KISA VADELİ YÜKÜMLÜLÜKLER		
Kısa vadeli borçlanmalar	69.169	223.445
Uzun vadeli borçlanmaların kısa vadeli kısımları	70.623	29.986
Ticari borçlar	1.356.629	1.527.834
İlişkili olmayan taraflara ticari borçlar	*1.356.629*	*1.527.834*
Çalışanlara sağlanan faydalar kapsamında borçlar	28.690	25.990
Diğer borçlar	95.803	99.420
İlişkili olmayan taraflara diğer borçlar	*95.803*	*99.420*
Türev araçlar	-	3.237
Ertelenmiş gelirler	32.700	141.127
Dönem karı vergi yükümlülüğü	36.973	65.398
Kısa vadeli karşılıklar	90.477	72.735
Çalışanlara sağlanan faydalara ilişkin kısa vadeli karşılıklar	*23.864*	*27.254*
Diğer kısa vadeli karşılıkları	*66.613*	*45.481*
Diğer kısa vadeli yükümlülükler	39.014	117.741
Toplam Kısa Vadeli Yükümlülükler	**1.820.078**	**2.306.913**
UZUN VADELİ YÜKÜMLÜLÜKLER		
Uzun Vadeli Borçlanmalar	5.226.847	1.971.065
Ticari Borçlar	666	532
İlişkili Olmayan Taraflara Ticari Borçlar	*666*	*532*
Ertelenmiş Gelirler	300.957	26.472
Uzun Vadeli Karşılıklar	1.447.488	1.035.979
Çalışanlara Sağlanan Faydalara İlişkin Uzun Vadeli Karşılıklar	*312.703*	*281.637*
Diğer Uzun Vadeli Karşılıklar	*1.134.785*	*754.342*
Ertelenmiş Vergi Yükümlülüğü	985.923	860.435
Diğer Uzun Vadeli Yükümlülükler	-	4.011
Toplam Uzun Vadeli Yükümlülükler	**7.961.881**	**3.898.494**
ÖZKAYNAKLAR		
Ödenmiş Sermaye	3.000.000	3.000.000
Kardan Ayrılan Kısıtlanmış Yedekler	2.927.456	2.650.316
Kar veya Zararda Yeniden Sınıflandırılmayacak Birikmiş Diğer Kapsamlı Gelirler veya Giderler	-	(87)
Kar veya Zararda Yeniden Sınıflandırılacak Birikmiş Diğer Kapsamlı Gelirler veya Giderler	8.257.226	4.973.127
Geçmiş Yıllar Karları	2.395.086	2.190.822
Net Dönem Karı/(Zararı)	(3.181.800)	604.941
Ana Ortaklığa Ait Özkaynaklar	**13.397.968**	**13.419.119**
TOPLAM KAYNAKLAR	**23.179.927**	**19.624.526**

TP ve Bağlı Ortaklıkları 31 Aralık 2015 ve 31 Aralık 2014 Tarihleri İtibariyle Konsolide Bilanço (bin TL)

	1 Ocak-31 Aralık 2015	1 Ocak-31 Aralık 2014
Hasılat	4.321.252	7.272.578
Satışların Maliyeti (-)	(2.460.398)	(4.426.720)
Brüt kâr	**1.860.854**	**2.845.858**
Genel yönetim giderleri (-)	(354.055)	(513.744)
Satış ve Dağıtım Giderleri(-)	(78.432)	(163.301)
Arama Giderleri (-)	(744.998)	(242.318)
Değer Düşüklüğü Karşılığı Giderleri(-)	(2.939.861)	(1.334.524)
Esas Faaliyetlerden Diğer Gelirler / (Giderler)	35.204	211.757
Esas Faaliyet (Zararı) / Karı	**(2.221.288)**	**803.728**
Yatırım Faaliyetlerinden Gelirler / (Giderler)	(386.832)	408.478
FİNANSMAN GİDERİ ÖNCESİ FAALİYET (ZARARI) / KARI	**(2.608.120)**	**1.212.206**
Finansman Giderleri (-)	(360.666)	(148.133)
VERGİ ÖNCESİ (ZARAR) / KAR	**(2.968.786)**	**1.064.073**
Vergi gideri	(213.014)	(459.132)
Dönem Vergi Gideri	*(303.268)*	*(338.671)*
Ertelenmiş Vergi Geliri	*90.254*	*(120.461)*
DÖNEM (ZARARI) / KARI	**(3.181.800)**	**604.941**
Diğer Kapsamlı Gelirler / (Giderler)		
Kar veya Zararda Yeniden Sınıflandırılacaklar		
Yabancı Para Çevrim Farkları	3.160.562	1.022.812
TOPLAM KAPSAMLI (GİDER) / GELİR	**(21.238)**	**1.627.753**

TP 2015 Yılı Konsolide Mali Tablolarına Göre Çıkarılan Bazı Oranlar

Cari Oran (Çalışma Sermayesi Oranı)	1,34
Asit – Test Oranı	0,66
Finansal Kaldıraç Oranı	0,42
Özkaynaklar / Toplam Kaynaklar	0,58
Özkaynaklar / Yabancı Kaynaklar	1,37
Brüt Satış Karı / Net Satışlar	0,43
Net Kar / Toplam Varlıklar	-0,15

Deloitte.

DRT Bağımsız Denetim ve
Serbest Muhasebeci
Mali Müşavirlik A.Ş.
Maslak no1 Plaza
Eski Büyükdere Caddesi
Maslak Mahallesi No:1
Maslak, Sarıyer 34398
İstanbul, Türkiye

Tel : +90 (212) 366 6000
Fax : +90 (212) 366 6010
www.deloitte.com.tr

Mersis No: 0291001097600016
Ticari Sicil No : 304099

BAĞIMSIZ DENETÇİ RAPORU

TÜRKİYE PETROLLERİ ANONİM ORTAKLIĞI
Yönetim Kurulu'na
ANKARA

Konsolide Finansal Tablolara İlişkin Rapor

Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı'nın ("Şirket") ve bağlı ortaklıklarının (hep birlikte "Grup" olarak anılacaktır) 31 Aralık 2015 tarihli konsolide finansal durum tablosu ile aynı tarihte sona eren hesap dönemine ait; konsolide kar veya zarar ve diğer kapsamlı gelir tablosu, konsolide özkaynaklar değişim tablosu ve konsolide nakit akış tablosu ile önemli muhasebe politikalarını özetleyen dipnotlar ve diğer açıklayıcı notlardan oluşan ilişikteki konsolide finansal tablolarını denetlemiş bulunuyoruz.

Yönetimin Konsolide Finansal Tablolarla İlişkin Sorumluluğu

Grup yönetimi, konsolide finansal tabloların Türkiye Muhasebe Standartları'na ("TMS") uygun olarak hazırlanmasından, gerçeğe uygun bir biçimde sunumundan ve hata veya hile kaynaklı önemli yanlışlık içermeyen konsolide finansal tabloların hazırlanmasını sağlamak için gerekli gördüğü iç kontrolden sorumludur.

Bağımsız Denetçinin Sorumluluğu

Sorumluluğumuz, yaptığımız bağımsız denetime dayanarak bu konsolide finansal tablolar hakkında görüş vermektir. Yaptığımız bağımsız denetim, Kamu Gözetimi Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu ("KGK") tarafından yayımlanan Türkiye Denetim Standartları'nın bir parçası olan Bağımsız Denetim Standartları'na uygun olarak yürütülmüştür. Bu standartlar, etik hükümlere uygunluk sağlanmasını ve bağımsız denetimin, konsolide finansal tabloların önemli yanlışlık içerip içermediğine dair makul güvence elde etmek üzere planlanarak yürütülmesini gerektirmektedir.

Bağımsız denetim, konsolide finansal tablolardaki tutar ve açıklamalar hakkında denetim kanıtı elde etmek amacıyla denetim prosedürlerinin uygulanmasını içerir. Bu prosedürlerin seçimi, konsolide finansal tablolardaki hata veya hile kaynaklı "önemli yanlışlık" risklerinin değerlendirilmesi de dâhil, bağımsız denetçinin mesleki muhakemesine dayanır. Bağımsız denetçi, risk değerlendirmelerini yaparken, şartlara uygun denetim prosedürlerini tasarlamak amacıyla işletmenin konsolide finansal tablolarının hazırlanması ve gerçeğe uygun sunumuyla ilgili iç kontrolü değerlendirir, ancak bu değerlendirme, işletmenin iç kontrolünün etkinliğine ilişkin bir görüş verme amacı taşımaz. Bağımsız denetim, bir bütün olarak konsolide finansal tabloların sunumunun değerlendirilmesinin yanı sıra, işletme yönetimi tarafından kullanılan muhasebe politikalarının uygunluğunun ve yapılan muhasebe tahminlerinin makul olup olmadığının değerlendirilmesini de içerir.

Bağımsız denetim sırasında elde ettiğimiz bağımsız denetim kanıtlarının, şartlı görüşümüzün oluşturulması için yeterli ve uygun bir dayanak oluşturduğuna inanıyoruz.

Deloitte; İngiltere mevzuatına göre kurulmuş olan Deloitte Touche Tohmatsu Limited ("DTTL") şirketini, üye firma ağındaki şirketlerden ve ilişkili tüzel kişiliklerden bir veya birden fazlasını ifade etmektedir. DTTL ve üye firmalarının her biri ayrı ve bağımsız birer tüzel kişiliktir. DTTL ("Deloitte Global" olarak da anılmaktadır) müşterilere hizmet sunmamaktadır. Global üye firma ağımızla ilgili daha fazla bilgi almak için www.deloitte.com/about adresini ziyaret ediniz.

© 2016. Daha fazla bilgi için Deloitte Türkiye (Deloitte Touche Tohmatsu Limited üye şirketi) ile iletişime geçiniz.

Deloitte.

Şartlı Görüşün Dayanağı

Grup, yasal kayıtlarında Türkiye'de geçerli mevzuat doğrultusunda, arama harcamalarını gerçekleştiği dönemler itibarıyla giderleştirmektedir. Diğer yandan, Grup'un Türkiye Muhasebe Standartları'na göre hazırlanan konsolide finansal tablolarında yapılan bu arama harcamalarının petrol ve gaz varlıkları hesabında aktifleştirilmesi muhasebe politikası olarak belirlenmiştir. Ancak, 2000 yılından önceki dönemlerde yapılmış olan arama harcamalarına ilişkin veri Grup yönetimi tarafından temin edilememiştir; dolayısıyla ekli finansal tablolardaki petrol ve gaz varlıklarına ilişkin bakiyeler 2000 yılı öncesinde yapılmış harcamaları içermemektedir. Söz konusu harcamaların tutarlarına ilişkin verinin Grup yönetimi tarafından sağlanamaması sebebiyle, petrol ve gaz varlıklarının bütünlüğü ve kayıtlı değerleri ile 2000 yılı öncesinde yapılmış olan bu harcamaların aktifleştirilmesinin ekli konsolide finansal tablolardaki net aktif değeri, ertelenmiş vergi ve tükenme payları üzerindeki olası etkileri hakkında görüş oluşturulamamıştır.

Şartlı Görüş

Görüşümüze göre, Şartlı Görüşün Dayanağı paragrafında belirtilen hususun etkileri hariç olmak üzere, konsolide finansal tablolar, Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı ve bağlı ortaklıklarının 31 Aralık 2015 tarihi itibarıyla konsolide finansal durumunu ve aynı tarihte sona eren hesap dönemine ait finansal performansını ve nakit akışlarını Türkiye Muhasebe Standartları'na uygun olarak tüm önemli yönleriyle gerçeğe uygun bir biçimde sunmaktadır.

Diğer Hususlar

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun, Geçici 6. Maddesi'nin 2. fıkrası uyarınca, Grup'un konsolide finansal tabloları 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'na göre ve KGK düzenlemeleri kapsamında ilk defa 1 Ocak 2015 tarihli açılış bilançosundan başlamak üzere bağımsız denetime tabi tutulmuştur.

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun, Geçici 6. Maddesi'nin 2. fıkrası uyarınca, Şirket'in diğer mevzuata göre hazırlanan 31 Aralık 2014 ve 31 Aralık 2013 tarihli finansal durum tabloları ile 31 Aralık 2014 tarihinde sona eren yıla ait kar veya zarar tablosu Not 30'da sunulmuştur. Diğer mevzuata göre hazırlanmış bu finansal tablolar tarafımızdan denetlenmemiş olup, üzerlerinde herhangi bir görüş bildirmemekteyiz.

Mevzuattan Kaynaklanan Diğer Yükümlülüklere İlişkin Rapor

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun ("TTK") 402'nci maddesinin dördüncü fıkrası uyarınca; Grup'un 1 Ocak – 31 Aralık 2015 hesap döneminde defter tutma düzeninin, finansal tablolarının, TTK ile Şirket esas sözleşmesinin finansal raporlamaya ilişkin hükümlerine uygun olmadığına dair önemli bir hususa rastlanmamıştır.

TTK'nın 402'nci maddesinin dördüncü fıkrası uyarınca; Yönetim Kurulu tarafımıza denetim kapsamında istenen açıklamaları yapmış ve talep edilen belgeleri vermiştir.

DRT BAĞIMSIZ DENETİM VE SERBEST MUHASEBECİ MALİ MÜŞAVİRLİK A.Ş.
Member of **DELOITTE TOUCHE TOHMATSU LIMITED**

Erdem Selçuk, SMMM
Sorumlu Denetçi

Ankara, 17 Kasım 2016

GRUP'UN YAPISI VE FAALİYET KONUSU

Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı ("Grup" veya "TP") 1954 yılında Bakanlar Kurulu'nun 7 Mart 1954 tarihli 6327 numaralı Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı Kanunu kararı ile kurulmuştur. Grup'un ana faaliyet konusu hidrokarbon arama ve üretimi, doğal gaz depolama, Türkiye içindeki ve dışındaki petrol ve doğal gaz boru hattı projelerine iştirak etmektir. Bunlara ek olarak, Grup petrol ve doğal gaz operasyonlarını Türkiye içinde ve dışında Türkiye'nin ulusal petrol grubu olarak yürütmektedir. Bu operasyonlar doğal gaz ve petrolle ilgili olan bütün arama, değerlendirme, geliştirme, çıkarma, üretim, stabilizasyon, arıtma (doğal gaz arıtma işlemlerini de içermektedir), stimülasyon, enjeksiyon, toplama, depolama, taşıma, işleme, teslimat noktasına ve buradan pazarlama noktalarına taşımak ve sözleşme alanlarıyla ilgili terk işlemlerini içermektedir.

Grup'un genel merkezi Ankara olup, Batman, Trakya ve Adıyaman'da bölge müdürlükleri yer almaktadır. Grup yurtdışı yatırımlarını ve operasyonlarını bağlı ortaklıkları ve şubeleri aracılığıyla yürütmektedir. Ekli finansal tablolar Grup'un Kıbrıs ve Azerbaycan'da faaliyet gösteren şubelerinin sonuçlarını da içermektedir. Grup'un Azerbaycan şubesi Azeri, Çıralı ve Hazar Denizi'nin Azerbaycan bölümünün derinlerindeki Güneşli sahalarının işletilmesini konu alan Ortak Geliştirme ve Üretim Paylaşımı Anlaşması ("ACG PSA") kapsamında Grup'un %6,75 oranındaki ortaklığını temsil etmekte ve yönetmektedir.

Şirket'in 31 Aralık 2015 tarihi itibarıyla yıl içinde çalışan personelin ortalama sayısı 4.888'dir (2014: 4.829).

Konsolidasyona dahil edilen önemli işletmelerin faaliyetleri aşağıda özetlenmiştir:

Turkish Petroleum Overseas Company

Turkish Petroleum Overseas Company ("TPOC") 6 Şubat 1996'da Jersey'de kurulmuştur. TPOC'un amacı Türkiye dışında petrol arama projelerini yürütmek, var olan uluslararası petrol arama projelerine katılmak ve bunlara ilişkin Grup adına operasyonel girişimlerde bulunmaktır. TPOC operasyonlarını Libya, Azerbaycan, Irak ve Kıbrıs şubeleriyle yürütmektedir.

TPOC, Libya Ulusal Petrol Şirketi ("NOC") ile imzalanan "Arama ve Üretim Paylaşım Anlaşması" kapsamında arama ve üretim faaliyetlerini Libya Murzuq Basin 147/3-4 bölgesinde sürdürme hakkı vardır.

TPOC, Azerbaycan'da Hazar Denizi'nin Azerbaycan bölümündeki Şah Deniz Bölgesi için Azerbaycan Cumhuriyeti yasalarınca onaylanan ve 4 Temmuz 1996 tarihinde yürürlüğe giren "Arama, Geliştirme ve Üretim Paylaşımı Anlaşmasının" ("SD PSA") %19 (2014: %9) payını temsil etmekte ve yönetmektedir. İnşaat faaliyetleri 2006 yılı sonuna kadar tamamlanmış olup, Boru Hatları ile Petrol Taşıma Anonim Şirket'ine ("BOTAŞ") ilk gaz teslimatı 2007 yılında gerçekleşmiştir. 2014 yılı içerisinde Şah Deniz Projesi'ne ilişkin genişletme anlaşması imzalanmıştır (Şah Deniz 2. Faz). Projenin ilk tahmini gaz üretim tarihi Aralık 2018 olarak öngörülmektedir. 29 Ağustos 2014 tarihinde Şirket, TOTAL E&P Azerbaijan B.V.'den SD PSA'nın ek %10'luk payını 1,4 milyar ABD Doları karşılığında satın almıştır. Şirket, aynı zamanda 20 Temmuz 1998 tarihli Hazar Denizi'nin Azerbaycan bölümündeki Araz, Alov ve Sharg muhtemel yapılarını içeren Araştırma Bloğu için yapılan Araştırma, Geliştirme ve Üretim Paylaşımı Anlaşması kapsamında 21 Aralık 2011'den beri projenin operatörü konumundadır. Proje şu anda aktif değildir.

Kıbrıs'ta, TPOC arama, sondaj, üretim, dağıtım ve hidrokarbon pazarlaması faaliyetlerini yerine getirmektedir. Şirket ve Kuzey Kıbrıs Türkiye Cumhuriyeti Ekonomi ve Enerji Bakanlığı arasında yapılan anlaşmayla, arama faaliyetleri gerçekleştirilmiş ve sonucunda başarıya ulaşılamamıştır.
TPOC'un başlıca bağlı ortaklıkları aşağıdaki gibidir:

Azerbaijan Gas Supply Company Limited

Azerbaijan Gas Supply Company Limited ("AGSC") Cayman Adaları'nda muaf, sınırlı sorumlu şirket olarak on 21 Mayıs 2002'de kurulmuş ve AGSC Yönetim Kurulu tamamen tasdik edilmiş, doğrulanmış, onaylanmış ve anonim ortaklık 24 Şubat 2003'de yürürlüğe girmiştir.

24 Şubat 2003 tarihli devir senedi uyarınca, 12 Mart 2001 tarihinde Azerbaycan Cumhuriyeti Devlet Petrol Şirketi ("SOCAR"), Doğal Gaz Satış ve Satınalma Sözleşmesi üzerindeki hak ve yükümlülüklerini AGSC'ye devretmiştir. TPOC'un AGSC'ye katılım oranı %15,2'ye eşittir (2014: %15,2).

TP Badra Limited

TP Badra Limited ("TP Badra") 10 Ağustos 2010 tarihinde Manş Adaları, Jersey'de teknik ve ticari petrol ve doğal gaz ticareti ile ilgili tüm faaliyetleri yürütmek üzere TPOC'un bağlı ortaklığı olarak kurulmuştur. TP

Badra, Irak'taki Badra Projesine %10 oranında iştirak etmektedir. Badra bölgesindeki üretim kapasitesini arttırmayı hedefleyen Badra projesi 2010 yılı sonlarında başlamıştır. Kapasite arttırma çalışmaları tamamlanmış ve petrol sahalarında üretim 2 Haziran 2014 tarihinde başlamıştır. Projenin katılımcısı ve operatörü Gazprom'dur. 2014 yılının ikinci çeyreğinde Badra Bölgesi'nde petrol üretimi başlamıştır. TP Badra, 1 Mart 2011 tarihinde Jersey'de TP iştiraki olarak kaydedilmiştir. 24 Aralık 2013 tarihi itibarıyla TP Badra hisseleri TP tarafından TPOC'a devredilmiştir.

TP Missan Limited

TP Missan Limited ("TP Missan") 10 Ağustos 2010 tarihinde Jersey Manş Adaları'nda, petrol ve yan ürünleri ile ilgili her konuda teknik ve ticari faaliyetlerde bulunmak amacıyla TPOC'un bağlı ortaklığı olarak kurulmuştur. TP Missan Ltd. Irak'taki Missan Bölgesi'ndeki üretim kapasitesini arttırmak amacıyla sürdürülmekte olan Missan projesinin %15'lik pay oranı ile ortağı durumundadır. Missan Projesi 2010 yılı sonlarında başlamıştır. Projenin katılımcıları, TPOC ve CNOOC'tur. CNOOC projenin operatörü konumundadır. 2013 yılının ilk çeyreğinde Missan Bölgesi'nde petrol üretimi başlamıştır. TP Missan, 1 Mart 2011 tarihinde Jersey'de TP iştiraki olarak kaydedilmiştir. 24 Aralık 2013 tarihi itibarıyla TP Missan hisseleri TP tarafından TPOC'a devredilmiştir.

Türkiye Petrolleri Petrol Dağıtım A.Ş.

Türkiye Petrolleri Petrol Dağıtım A.Ş. ("TPPD") 16 Şubat 2006 tarihinde Türkiye'de kurulmuştur. Şirketin asıl faaliyet konusu her türlü petrol ürününün dağıtımı ve satışı, bu faaliyetlere dayalı altyapı tesisleri kurulumunu gerçekleştirmektir. 24 Aralık 2012 tarihli Bakanlar Kurulu kararı ile gerçekleşen Turkish Petroleum International Company ("TPIC")'in BOTAŞ'a bedelsiz devir işleminden sonra TPPD hisseleri TPOC'a devredilmiştir. Özelleştirme Yüksek Kurulu'nun 15 Haziran 2015 tarihli kararı doğrultusunda TPPD özelleştirme kapsam ve programına alınmıştır. Bu karara istinaden, Türkiye Cumhuriyeti Özelleştirme İdaresi Başkanlığı TPPD'nin %100 hissesinin blok satış yöntemi ile özelleştirilmesi için ihale açmış olup, ihale için son teklif tarihi 30 Eylül 2016 olarak belirlenmiştir. Şirket'in bu satış sonucu bir gelir beklentisi bulunmamakta ve süreçte de söz hakkı bulunmamaktadır. Bu gelişmeler sonucunda Şirket'in TPPD üzerinde herhangi bir kontrolü kalmamış olup, TPPD 31 Aralık 2015 tarihli ekli konsolide finansal tablolara dahil edilmemiştir.

TP Afghanistan Limited

TP Afghanistan Limited ("TP Afghanistan") 24 Aralık 2013 tarihinde Jersey, Manş Adaları'nda, Afganistan'da yer alan petrol kuyularının rehabilitasyonuyla ilişkin tüm faaliyetleri yürütmek amacıyla, TPOC'un bağlı ortaklığı olarak kurulmuştur. Şube'nin 8 Ekim 2013 tarihinde Afganistan Maden Bakanlığı ile imzaladığı Arama ve Üretim Paylaşım Sözleşmesi'ne göre; Şube Mazar-e Sharif Alanında Dragon Oil Mazare Limited ve Ghazanfar Investment Limited ile ortak olup, hisse oranı %40'tır. Şube aynı zamanda 8 Ekim 2013 tarihinde Afganistan Maden Bakanlığı ile imzaladığı Arama ve Üretim Paylaşım Sözleşmesi'ne göre; Sanduqli bloğunda Dragon Oil Sanduqli Limited ve Ghazanfar Investment Limited ile ortak olup, ortaklık payı %40'tır. 2016 yılında TP Afganistan şirketinde görevli Türk personel, Türkiye'ye çekilmiş olup, çalışmalarını Türkiye'den devam ettirmektedir. Afganistan Ofisi yerel personelle çalışmaya devam etmektedir

TP Africa Limited (önceki unvanı TP Kyrgyzstan Limited)

TP Africa Limited (önceki unvanı TP Kyrgyzstan Limited, "TP Africa") 24 Aralık 2013 tarihinde Jersey, Manş Adaları'nda, teknik ve ticari petrol ve gaz ticareti faaliyetleri amacıyla, TPOC'un bağlı ortaklığı olarak kurulmuştur. Şirket, 31 Aralık 2015 tarihi itibarıyla faaliyetlerine başlamamıştır.

TP Mansuria Limited

TP Mansuria Limited ("TP Mansuria") 24 Aralık 2013 tarihinde Jersey, Manş Adaları'nda, Irak'ta Mansuria sahasında teknik ve ticari petrol ve gaz ticareti faaliyetleri amacıyla, TPOC'un bağlı ortaklığı olarak kurulmuştur. Şirket sözleşme süresince petrol maliyetinin ve tamamlayıcı maliyetlerin %37,5'unu Oil Exploration Company ("Devlet Ortaklığı") ödemesi gerekmektedir. 2015 yılında Mansuriya sahasında yaşanan güvenlik sıkıntıları sebebiyle projenin devam edilip edilmeyeceğine ilişkin belirsizlik bulunmakta olup, bu sebeple projeye ilişkin masrafların tümü giderleştirilmiştir. Rapor tarihi itibarıyla Irak hükümeti ile sözleşme şartlarının iyileştirilmesine ilişkin yazışmalar devam etmektedir.

TP Siba Limited

TP Siba Limited ("TP Siba") 24 Aralık 2013 tarihinde Jersey, Manş Adaları'nda, Irak Siba'da yer alan teknik ve ticari petrol ve gaz ticareti faaliyetleri amacıyla, TPOC'un bağlı ortaklığı olarak kurulmuştur. TP Siba, 31 Aralık 2015 tarihi itibarıyla faaliyetlerine başlamamıştır.

Turkish Petroleum Oil Field Services Company Limited

Turkish Petroleum Oil Field Services Company Limited ("TPOFSCO") 24 Aralık 2013 tarihinde Jersey, Manş Adaları'nda, teknik ve ticari petrol ve gaz ticareti faaliyetlerine servis hizmeti sağlamak amacıyla, TPOC'un bağlı ortaklığı olarak kurulmuştur. 2016 yılı içerisinde şirketin tasfiye kararı alınmış ve TP personelinin katılımıyla bir tasfiye komisyonu kurulmuştur. Rapor tarihi itibariyle tasfiye süreci devam etmektedir

TP Europe Limited

TP Europe Limited ("TP Europe") 24 Aralık 2013 tarihinde Jersey, Manş Adaları'nda, Avrupa'da bulunan teknik ve ticari petrol ve gaz ticareti faaliyetleri amacıyla, TPOC'un bağlı ortaklığı olarak kurulmuştur. 10 Ekim 2013 tarihinde TP Europe, MH Oil and Gas B.V. ile MK Oil and Gas B.V'nin %49'unun satın alınmasına ilişkin bir anlaşma yapmıştır. MK Oil and Gas B.V. Rusya'da Volga-Ural bölgesindeki Baitugan petrol sahasında arama ve üretim çalışmalarını sürdüren BaiTex LLC'nin ("BaiTex") sahibidir. MK Oil and Gas B.V. şirketine ait hisselerin devri 31 Mart 2014 tarihinde gerçekleşmiştir.

Turkish Petroleum BTC Limited

Turkish Petroleum BTC Limited Grubu ("TPBTC") 2002 yılında Cayman Adaları'nda, Baku-Tbilisi-Ceyhan Pipeline Company'e ("BTC Co.") iştirak etmek amacıyla kurulmuştur. BTC Co. Azerbaycan'da Bakü yakınlarındaki Sangaçal Terminali'nden başlayarak Gürcistan üzerinden, Türkiye'nin Akdeniz kıyısındaki Ceyhan'da son bulan ve günde 1,2 milyon varil ham petrol taşıma kapasitesi bulunan boru hattı sisteminin geliştirilmesi, finanse edilmesi, inşası ve operasyonunu ("BTC Projesi") gerçekleştirmektedir. Baku-Tbilisi-Ceyhan Pipeline Holding B.V. ("BTC Ho.") 15 Aralık 2003 tarihinde proje ile ilgili üçüncü şahıslarla kredi anlaşmalarını yürütmek için kurulmuştur. TPBTC'nin BTC Co. ve BTC Ho.'daki ortaklık oranı %6,53'dür.

Turkish Petroleum SCP Limited

Turkish Petroleum SCP Limited 2002 yılında Cayman adalarında kurulmuştur. TPSCP'nin ana faaliyet konusu Güney Kafkasya Boru Hattı Projesi'ne iştirak etmektir. South Caucasus Pipeline Company ("SCP Co.") Cayman Adaları kanunlarına uygun özel muaf bir grup olarak 2002 yılında kurulmuştur. SCP Co. Azerbaycan'da Bakü yakınlarındaki Sangaçal Terminali'nden başlayarak Gürcistan üzerinden, Türkiye-Gürcistan sınırında son bulan doğal gaz boru hattının sahibi olup, boru hattının inşası, operasyonu, geliştirilmesi ve terk edilmesiyle; tüm proses ve arıtma tesislerinin, kompresör istasyonları, pompa, ölçüm ve diğer faaliyetlerle ilgili tüm ekipman ve tesislerden sorumludur. South Caucasus Pipeline Holding Company ("SCP Ho."), SCP Co.'nun yönetimi amacıyla SPC Co.'da ortaklık payı %2 olarak kurulmuştur. SCP Ho.'nun ana faaliyet konusu SCP Co.'nun finansman aktivitelerine destek sağlamaktadır. Güney Kafkasya boru hattı Şah Deniz gaz sahasında üretilen gazın taşınması amacıyla kurulmuştur. 25 Kasım 2006 tarihinde boru hattı faaliyete geçmiştir. Gürcistan ile Türkiye sınırına ticari doğal gaz taşıması 3 Temmuz 2007 tarihinde başlamıştır. 2014 yılında TOTAL E&P Azerbaijan B.V şirketine ait %10'luk ek hisselerin alınması sonucunda TPSCP'nin SCP Ho. ve SCP Co. şirketlerindeki pay oranı %19'a ulaşmıştır.

Azerbaijan International Operating Company

Azerbaijan International Operating Company ("AIOC") Cayman Adaları'nda kurulmuştur. AIOC'nin kuruluş amacı 20 Eylül 1994 tarihinde imzalanan Azeri, Çıralı ve Hazar Denizi'nin Azerbaycan bölümünün derinlerindeki Güneşli sahalarının işletilmesini konu alan Ortak Geliştirme ve Üretim Paylaşımı Anlaşması kapsamında petrol operasyonlarının gerçekleştirilmesidir. Petrol operasyonları; arama, değerleme, geliştirme, çıkartma, üretim, dengeleme, enjeksiyon, bakım (doğal gaz işlenmesi dahil), teşvik, toplama, depolama, yükleme, kaldırma, petrolün dağıtım noktasına ulaştırılması ve petrolün buradan pazarlanması ve anlaşma konusu terk etme faaliyetlerini içermektedir. Grup'un AIOC'deki hisse payı %6,75 oranındadır.

KONSOLIDE FİNANSAL TABLOLARIN SUNUMUNA İLİŞKİN ESASLAR

Sunuma İlişkin Temel Esaslar

Konsolide finansal tablolar, işletme birleşmesi yoluyla elde edilen bazı sabit kıymetlerin gerçeğe uygun değerden gösterilmesi dışında, tarihi maliyet esasına göre hazırlanmaktadır. Tarihi maliyetin belirlenmesinde, genellikle varlıklar için ödenen tutarın gerçeğe uygun değeri esas alınmaktadır.

TMS'ye Uygunluk Beyanı

İlişikteki konsolide finansal tablolar Kamu Gözetimi Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu ("KGK")

tarafından yürürlüğe konulmuş olan Türkiye Muhasebe Standartları (“TMS”) ile bunlara ilişkin ek ve yorumlarına uygun olarak hazırlanmıştır.

Finansal tablolar ve dipnotlar KGK tarafından 20 Mayıs 2013 tarihli ilke kararı ile açıklanan “finansal tablo örnekleri ve kullanım rehberi"ne uygun olarak sunulmuştur.

Kullanılan Para Birimi

Grup'un her işletmesinin kendi finansal tabloları faaliyette bulundukları temel ekonomik çevrede geçerli olan para birimi (fonksiyonel para birimi) ile sunulmuştur.

Şirket yasal kayıtlarını Türk mevzuatına ve düzenlemelerine uygun olarak TL olarak tutmasına rağmen Şirket'in fonksiyonel para birimi ABD Doları'dır. ABD Doları, Şirket operasyonlarında yaygınca kullanılmakta ve Şirket ile ilgili olay ve durumların ekonomik etkilerini önemli ölçüde yansıtmaktadır. Ekli konsolide finansal tabloların sunum para birimi, yasal gereklilikler sebebiyle TL'dir. TMS 21 “Kur Değişiminin Etkileri” kapsamında ABD Doları olarak hazırlanan konsolide finansal tablolar aşağıda belirtilen yöntemle sunum para birimi olan TL'ye çevrilmiştir:

(a) Finansal durum tablosundaki varlık ve yükümlülükler (özkaynak kalemleri hariç) bilanço tarihindeki Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası tarafından açıklanan ABD Doları döviz alış kuru kullanılarak TL'ye çevrilmiştir (31 Aralık 2015: 2,9076, 31 Aralık 2014: 2,3189).

(b) Kar veya zarar ve diğer kapsamlı gelir tablosu kalemleri yıllık ortalama Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası tarafından açıklanan ABD Doları döviz alış kuru kullanılarak TL'ye çevrilmiştir (2015: 2,7190, 2014: 2,1865).

(c) Özkaynak kalemleri tarihi döviz kurları kullanılarak TL'ye çevrilmiştir.

(d) Ortaya çıkan tüm kur farkları, yabancı para çevrim farkları adı altında özkaynakların ayrı bir unsuru olarak gösterilmiştir.

Konsolidasyona İlişkin Esaslar

31 Aralık 2015 ve 31 Aralık 2014 tarihleri itibarıyla Şirket'in bağlı ortaklıklarının ve şubelerinin detayı aşağıdaki gibidir:

Bağlı ortaklık ve şubeleri:	Kuruluş ve faaliyet yeri	Geçerli para birimi	Grup'un sermayedeki pay oranı ve oy kullanma hakkı oranı 31 Aralık 2015	31 Aralık 2014
			%	%
Türkiye Petrolleri Azerbaycan Şubesi	Azerbaycan	USD	100	100
Turkish Petroleum Overseas Company	Jersey	USD	100	100
Türkiye Petrolleri Overseas Company - Azerbaycan Şubesi	Azerbaycan	USD	100	100
Türkiye Petrolleri Overseas Company - Libya Şubesi (*)	Libya	USD	-	-
Türkiye Petrolleri Overseas Company - Kıbrıs Şubesi	Kıbrıs	USD	100	100
Türkiye Petrolleri Overseas Company - Irak Şubesi	Irak	USD	100	100
Türkiye Petrolleri BTC. Ltd.	Cayman Adaları	USD	100	100
Türkiye Petrolleri SCP. Ltd.	Cayman Adaları	USD	100	100
TP Badra Ltd.	Jersey	USD	100	100
TP Missan Ltd.	Jersey	USD	100	100
TP Petrol Dağıtım A.Ş. (**)	Türkiye	TL	-	100
TP Afghanistan Ltd	Jersey	USD	100	100
TP Africa Ltd.	Jersey	USD	100	100
TP Libya Ltd.(*)	Jersey	USD	-	-
TP Mansuria Ltd.	Jersey	USD	100	100
TP Siba Ltd.	Jersey	USD	100	100
Türkiye Petrolleri Oil Field Services Company Limited	Jersey	USD	100	100
TP Europe Ltd.	Jersey	USD	100	100

(*) 2011 yılında Libya'da yaşanan olumsuz gelişmeler sebebiyle Grup'un bağlı ortaklığı olan Turkish Petroleum Overseas Company Ltd'nin ("TPOC") Libya Şubesi ve TP Libya Limited faaliyetlerini durdurmuştur. Grup yönetimi TPOC Libya Şube ve TP Libya Limited'ın 31 Aralık 2014 tarihli ekli konsolide finansal tablolara dahil edilmemesi ve Şube ile bağlı ortaklığın faaliyetlerini finanse etmek amacıyla sağlanan fonlara ilişkin alacakların tümünün giderleştirilmesi kararını almıştır.

(**) Türkiye Petrolleri Petrol Dağıtım A.Ş. ("TPPD") Özelleştirme Yüksek Kurulu'nun 15 Haziran 2015 tarihli kararı doğrultusunda özelleştirme programına dahil edilmiştir. Şirket'in TPPD üzerinde herhangi bir kontrolü kalmaması sebebiyle TPPD, 31 Aralık 2015 tarihli ekli konsolide finansal tablolara dahil edilmemiştir (Not: 1 ve Not: 26).

Konsolide finansal tablolar, Şirket ve Şirket'in bağlı ortaklıkları tarafından kontrol edilen işletmelerin finansal tablolarını kapsar. Kontrol, Şirket'in aşağıdaki şartları sağlaması ile sağlanır:

• yatırım yapılan şirket/varlık üzerinde gücünün olması;
• yatırım yapılan şirket/varlıktan elde edeceği değişken getirilere açık olması ya da bu getirilere hakkı olması ve
• getiriler üzerinde etkisi olabilecek şekilde gücünü kullanabilmesi.

Yukarıda listelenen kriterlerin en az birinde herhangi bir değişiklik oluşmasına neden olabilecek bir durumun ya da olayın ortaya çıkması halinde Şirket yatırımının üzerinde kontrol gücünün olup olmadığını yeniden değerlendirir.

Şirket'in yatırım yapılan şirket/varlık üzerinde çoğunluk oy hakkına sahip olmadığı durumlarda, ilgili yatırımın faaliyetlerini tek başına yönlendirebilecek/yönetebilecek şekilde yeterli oy hakkının olması halinde, yatırım yapılan şirket/varlık üzerinde kontrol gücü vardır. Şirket, aşağıdaki unsurlar da dahil olmak üzere, ilgili yatırımdaki oy çoğunluğunun kontrol gücü sağlamak için yeterli olup olmadığının değerlendirmesinde konuyla ilgili tüm olayları ve şartları göz önünde bulundurur:

• Şirket'in sahip olduğu oy hakkı ile diğer hissedarların sahip olduğu oy hakkının karşılaştırılması;
• Şirket ve diğer hissedarların sahip olduğu potansiyel oy hakları;
• Sözleşmeye bağlı diğer anlaşmalardan doğan haklar ve
• Şirket'in karar verilmesi gereken durumlarda ilgili faaliyetleri yönetmede (geçmiş dönemlerdeki genel kurul toplantılarında yapılan oylamalar da dahil olmak üzere) mevcut gücünün olup olmadığını gösterebilecek diğer olay ve şartlar.

Bir bağlı ortaklığın konsolidasyon kapsamına alınması Şirket'in bağlı ortaklık üzerinde kontrole sahip olmasıyla başlar ve kontrolünü kaybetmesiyle sona erer. Yıl içinde satın alınan veya elden çıkarılan bağlı ortaklıkların gelir ve giderleri, satın alım tarihinden elden çıkarma tarihine kadar konsolide kar veya zarar ve diğer kapsamlı gelir tablosuna dahil edilir.

Kar veya zarar ve diğer kapsamlı gelirin her bir kalemi ana ortaklık hissedarlarına ve kontrol gücü olmayan paylara aittir. Kontrol gücü olmayan paylar ters bakiye ile sonuçlansa dahi, bağlı ortaklıkların toplam kapsamlı geliri ana ortaklık hissedarlarına ve kontrol gücü olmayan paylara aktarılır.

Gerekli olması halinde, Grup'un izlediği muhasebe politikalarıyla aynı olması amacıyla bağlı ortaklıkların finansal tablolarında muhasebe politikalarıyla ilgili düzeltmeler yapılmıştır.

Tüm grup içi varlıklar ve yükümlülükler, özkaynaklar, gelir ve giderler ve Grup şirketleri arasındaki işlemlere ilişkin nakit akışları konsolidasyonda elimine edilir.

Grup'un mevcut bağlı ortaklığının sermaye payındaki değişiklikler

Grup'un bağlı ortaklıklarındaki sermaye payında kontrol kaybına neden olmayan değişiklikler özkaynak işlemleri olarak muhasebeleştirilir. Grup'un payı ile kontrol gücü olmayan payların defter değerleri, bağlı ortaklık paylarındaki değişiklikleri yansıtmak amacıyla düzeltilir. Kontrol gücü olmayan payların düzeltildiği tutar ile alınan veya ödenen bedelin gerçeğe uygun değeri arasındaki fark, doğrudan özkaynaklarda Grup'un payı olarak muhasebeleştirilir.

Grup'un bir bağlı ortaklığındaki kontrolü kaybetmesi durumunda, satış sonrasındaki kar/zarar, i) alınan satış bedeli ile kalan payın gerçeğe uygun değerlerinin toplamı ile ii) bağlı ortaklığın varlık (şerefiye dahil) ve yükümlülüklerinin ve kontrol gücü olmayan payların önceki defter değerleri arasındaki fark olarak hesaplanır. Diğer kapsamlı gelir içinde bağlı ortaklık ile ilgili önceden muhasebeleştirilen ve özkaynakta toplanan tutarlar, Şirket'in ilgili varlıkları satmış olduğu varsayımı üzerine kullanılacak muhasebe yöntemine göre kayda alınır (örneğin; konuyla ilgili TMS standartları uyarınca, kar/zarara aktarılması ya da doğrudan geçmiş yıl karlarına transfer). Bağlı ortaklığın satışı sonrası kalan yatırımın kontrolünün kaybedildiği tarihteki gerçeğe uygun değeri, TMS 39 Finansal Araçlar: Muhasebeleştirme ve Ölçüm standardı kapsamında belirlenen başlangıç muhasebeleştirmesinde gerçeğe uygun değer olarak ya da, uygulanabilir olduğu durumlarda, bir iştirak ya da müşterek olarak kontrol edilen bir işletmedeki yatırımın başlangıç muhasebeleştirmesindeki maliyet bedeli olarak kabul edilir.

Müşterek faaliyetlerdeki paylar

Müşterek faaliyet, bir düzenlemede müşterek kontrolü olan tarafların düzenlemeye ilişkin varlık ve yükümlülüklerin sorumlulukları üzerinde hakka sahip olduğu bir ortak düzenlemedir. Müşterek kontrol, bir ekonomik faaliyet üzerindeki kontrolün sözleşmeye dayalı olarak paylaşılmasıdır. Bu kontrolün, ilgili faaliyetlere ilişkin kararların, kontrolü paylaşan tarafların oy birliği ile mutabakatını gerektirdiği durumlarda var olduğu kabul edilir.

Bir Grup şirketinin faaliyetlerini müşterek yürütülen faaliyetler kapsamında gerçekleştirdiği durumlarda, müşterek faaliyetleri gerçekleştiren Grup, aşağıdakileri müşterek faaliyetlerdeki payı oranında mali tablolarına dahil eder:

• Müşterek faaliyetlerde sahip olduğu varlıklardaki payı ile birlikte varlıklarını;
• Müşterek faaliyetlerde üstlenilen yükümlülüklerdeki payı ile birlikte yükümlülükleri;
• Müşterek faaliyetler sonucunda ortaya çıkan ürün/çıktının satışından payına düşen tutarda elde edilen gelir;
• Müşterek faaliyetler sonucunda ortaya çıkan ürünün/çıktının satışından elde edilen gelir payı ve
• Ortak olarak üstlenilen giderler ile birlikte payına düşen tüm giderler.
Grup, müşterek faaliyet çerçevesinde kendi payına düşen tüm varlıkları, yükümlülükleri, gelirleri ve giderleri ilgili varlık, yükümlülük, gelir ve giderleri kapsayan TMS standardı uyarınca muhasebeleştirir.

31 Aralık 2015 ve 31 Aralık 2014 tarihleri itibarıyla Grup'un müşterek faaliyetlerdeki paylarına ilişkin detaylar yandaki gibidir:

Müşterek Teşebbüslerin Adı	Kuruluş ve faaliyet yeri	Grup'un sermayedeki pay oranı ve oy kullanma hakkı oranı 31 Aralık 2015	31 Aralık 2014
		%	%
Azerbaijan International Operating Company	Azerbaycan	6,75	6,75
Azerbaijan Gas Supply Company Limited	Cayman Adaları	15,2	15,2
Baku-Tbilisi-Ceyhan Pipeline Holding B.V. ("BTC Ho.")	Cayman Adaları	6,53	6,53
Baku-Tbilisi-Ceyhan Pipeline Company ("BTC Co.")	Cayman Adaları	6,53	6,53
Baku-Tbilisi-Ceyhan Pipeline Finance B.V.	Cayman Adaları	6,53	6,53
South Caucasus Pipeline Company ("SCP Co.")	Cayman Adaları	19,00	19,00
South Caucasus Pipeline Holding Company ("SCP Ho.")	Cayman Adaları	19,00	19,00

Yeni ve Revize Edilmiş Türkiye Muhasebe Standartları

a) Konsolide finansal tablolarda raporlanan tutarları ve dipnotları etkileyen TMS'lerde yapılan değişiklikler

Bulunmamaktadır.

b 2016 yılından itibaren geçerli olup, Grup'un konsolide finansal tablolarını etkilemeyen standartlar, mevcut standartlara getirilen değişiklikler ve yorumlar

TMS 16 ve TMS 38 (Değişiklikler)	Amortisman ve İtfa Payları İçin Uygulanabilir Olan Yöntemlerin Açıklanması [1]
TMS 16 ve TMS 41 (Değişiklikler) ile TMS 1, TMS 17, TMS 23, TMS 36 ve TMS 40 (Değişiklikler)	Tarımsal Faaliyetler: Taşıyıcı Bitkiler [1]
TFRS 11 ve TFRS 1 (Değişiklikler)	Müşterek Faaliyetlerde Edinilen Payların Muhasebeleştirilmesi [1]
2011-2013 Dönemine İlişkin Yıllık İyileştirmeler	TFRS [1 2]
TMS 1 (Değişiklikler)	Açıklama Hükümleri [2]
2012-2014 Dönemine İlişkin Yıllık İyileştirmeler	TFRS 5, TFRS 7, TMS 34, TMS 19 [2]
TMS 27 (Değişiklikler)	Bireysel Finansal Tablolarda Özkaynak Yöntemi [2]
TFRS 10 ve TMS 28 (Değişiklikler)	Yatırımcı ile İştirak veya İş Ortaklığı Arasındaki Varlık Satışları veya Ayni Sermaye Katkıları [2]
TFRS 10, TFRS 12 ve TMS 28 (Değişiklikler)	Yatırım İşletmeleri: Konsolidasyon İstisnalarının Uygulanması [2]
TFRS 14	Düzenlemeye Dayalı Erteleme Hesapları [2]

[1] 31 Aralık 2015 tarihinden sonra başlayan hesap dönemlerinden itibaren geçerlidir.
[2] 1 Ocak 2016 tarihinden sonra başlayan hesap dönemlerinden itibaren geçerlidir.

TMS 16 ve TMS 38 (Değişiklikler) Amortisman ve İtfa Payları İçin Uygulanabilir Olan Yöntemlerin Açıklanması

Bu değişiklik, maddi duran varlıklar için bir varlığın kullanımı sonucunda oluşan faaliyetlerden elde edilen gelire dayalı amortisman yönteminin kullanılmasının uygun olmadığına açıklık getirirken, aksi ispat edilene kadar hukuken geçerli öngörü olan ve yalnızca maddi olmayan duran bir varlığın gelir ölçümü olarak ifade edildiği nadir durumlarda ya da maddi olmayan duran varlıktan elde edilen gelir ile ekonomik faydaların birbiriyle yakından ilişkili olduğunun kanıtlandığı durumlarda maddi olmayan duran varlıklar için bir varlığın kullanımı sonucunda oluşan faaliyetlerden elde edilen gelire dayalı itfa yönteminin kullanılmasının uygun olmadığı görüşünü de ileri sürmüştür. Bu değişiklik ayrıca bir varlığın kullanılması sonucunda üretilen bir kalemin gelecek dönemlerde satış fiyatında beklenen düşüşlerin bir varlığın, teknolojik ya da ticari bakımdan eskime beklentisini işaret edebileceği ve sonrasında varlığa ilişkin gelecekteki ekonomik faydalarda düşüşün göstergesi olabileceği konusuna değinen açıklamalara da yer verir.

TMS 16 ve TMS 41 (Değişiklikler) ile TMS 1, TMS 17, TMS 23, TMS 36 ve TMS 40 (Değişiklikler) Tarımsal Faaliyetler: Taşıyıcı Bitkiler

Bu standart, 'taşıyıcı bitkilerin', TMS 41 standardı yerine, maddi duran varlıklar sınıflandırması altında, ilk muhasebeleştirme kaydı sonrasında maliyet ya da yeniden değerleme esasına göre ölçülmesine imkan sağlayacak şekilde TMS 16 standardı kapsamında ele alınmasını belirtir. Bu standartta ayrıca 'taşıyıcı bitki' tarımsal ürünlerin üretimi veya temini için kullanılan, bir dönemden fazla ürün vermesi beklenen ve önemsiz kalıntı satışları dışında tarımsal ürün olarak satılma olasılığının çok düşük olduğu yaşayan bir bitki olarak tanımlanmıştır. Bu standartta taşıyıcı bitkilerden yetiştirilen ürünlerin TMS 41 standardının kapsamında olduğu da belirtilmektedir.

TMS 16 ve TMS 41'de yapılan bu değişiklikler sırasıyla TMS 1, TMS 17, TMS 23, TMS 36 ve TMS 40 standartlarının da ilgili yerlerinde değişikliklere yol açmıştır.

TFRS 11 ve TFRS 1 (Değişiklikler) Müşterek Faaliyetlerde Edinilen Payların Muhasebeleştirilmesi

Bu standart, işletme teşkil eden müşterek bir faaliyette pay edinen işletmenin:

• TFRS 11'de belirtilen kurallara aykırı olanlar haricinde, TFRS 3 ve diğer TMS'lerde yer alan işletme birleşmeleriyle ilgili tüm muhasebeleştirme işlemlerinin uygulaması, ve
• TFRS 3 ve diğer TMS'ler uyarınca işletme birleşmelerine ilişkin açıklanması gereken bilgileri açıklamasını öngörür.

TFRS 11'de yapılan bu değişiklik TFRS 1 standardının da ilgili yerlerinde değişikliklere yol açmıştır.

2011-2013 Dönemine İlişkin Yıllık İyileştirmeler

TFRS 1: Bu değişiklik işletmenin TMS'yi ilk defa uygulaması durumunda TMS'lerin hangi versiyonlarının kullanılacağı konusuna açıklık getirir.

TMS 1 (Değişiklikler) Açıklama Hükümleri

Bu değişiklikler; finansal tablo hazırlayıcılarının finansal raporlarını sunmalarına ilişkin olarak farkında olunan zorunluluk alanlarında dar odaklı iyileştirmeler içermektedir.

2012-2014 Dönemine İlişkin Yıllık İyileştirmeler

TFRS 5: Satış amaçlı elde tutulan bir duran varlığın ortaklara dağıtım amacıyla elde tutulan duran varlığa sınıflandığı ya da tam tersinin olduğu durumlara ve bir varlığın ortaklara dağıtım amacıyla elde tutulan olarak sınıflandırılmasına son verildiği durumlara ilişkin ilave açıklamalar getirmektedir.

TFRS 7: Bir hizmet sözleşmesinin devredilen bir varlığın devamı olup olmadığı ve ara dönem finansal tablo açıklamalarındaki mahsuplaştırma işlemi konusuna netlik getirmek amacıyla ilave bilgi verir.

TMS 34: Bilginin 'ara dönem finansal raporda başka bir bölümde' açıklanmasına açıklık getirmektedir.

2012-2014 Dönemine İlişkin Yıllık İyileştirmeler TMS 19 standardının da ilgili yerlerinde değişikliklere yol açmıştır.

TMS 27 (Değişiklikler) Bireysel Finansal Tablolarda Özkaynak Yöntemi

Bu değişiklik işletmelerin bireysel finansal tablolarında bağlı ortaklıklar ve iştiraklerdeki yatırımların muhasebeleştirilmesinde özkaynak yönteminin kullanılması seçeneğine izin vermektedir.

TFRS 10 ve TMS 28 (Değişiklikler) Yatırımcı ile İştirak veya İş Ortaklığı Arasındaki Varlık Satışları veya Ayni Sermaye Katkıları

Bu değişiklik ile bir yatırımcı ile iştirak veya iş ortaklığı arasındaki varlık satışları veya ayni sermaye katkılarından kaynaklanan kazanç veya kayıpların tamamının yatırımcı tarafından muhasebeleştirilmesi gerektiği açıklığa kavuşturulmuştur.

TFRS 10, TFRS 12 ve TMS 28 (Değişiklikler) Yatırım İşletmeleri: Konsolidasyon İstisnalarının Uygulanması

Bu değişiklik, yatırım işletmelerinin konsolidasyon istisnasını uygulamaları sırasında ortaya çıkan sorunlara aşağıdaki şekilde açıklık getirir:

• Ara grup için konsolide finansal tablo hazırlanmasına ilişkin istisnai durum, bir yatırım işletmesinin tüm bağlı ortaklıklarını gerçeğe uygun değer üzerinden değerlediği hallerde dahi, yatırım işletmesinin bağlı ortaklığı olan ana grup için geçerlidir.
• Ana grup'un yatırım faaliyetleri ile ilgili olarak hizmet sunan bir bağlı ortaklığın yatırım işletmesi olması halinde, bu bağlı ortaklık konsolidasyona dahil edilmemelidir.
• Bir iştirakin ya da iş ortaklığının özkaynak yöntemine göre muhasebeleştirildiği hallerde, yatırım işletmesinde yatırım işletmesi amacı gütmeyen bir yatırımcı iştirakteki ya da iş ortaklığındaki payları için uyguladığı gerçeğe uygun değer ölçümünü kullanmaya devam edebilir.
• Tüm iştiraklerini gerçeğe uygun değerden ölçen bir yatırım işletmesi, yatırım işletmelerine ilişkin olarak TFRS 12 standardında belirtilen açıklamaları sunar.

TFRS 14 Düzenlemeye Dayalı Erteleme Hesapları

TFRS 14 Düzenlemeye Dayalı Erteleme Hesapları standardı uyarınca Türkiye Finansal Raporlama Standartlarını ilk defa uygulayacak bir işletmenin, belirli değişiklikler dahilinde, 'düzenlemeye dayalı erteleme hesaplarını' hem TFRS'lere göre hazırlayacağı ilk finansal tablolarında hem de sonraki dönem finansal tablolarında önceki dönemde uyguladığı genel kabul görmüş muhasebe standartlarına göre muhasebeleştirmeye devam etmesine izin verilir.

TFRS 14, TFRS 1 standardının da ilgili yerlerinde değişikliklere yol açmıştır.

b) Henüz yürürlüğe girmemiş standartlar ile mevcut önceki standartlara getirilen değişiklikler ve yorumlar
Grup henüz yürürlüğe girmemiş aşağıdaki standartlar ile mevcut önceki standartlara getirilen aşağıdaki değişiklik ve yorumları henüz uygulamamıştır:

TFRS 9	Finansal Araçlar
TFRS 9 ve TFRS 7 (Değişiklikler)	TFRS 9 ve Geçiş Açıklamaları için Zorunlu Yürürlük Tarihi

TFRS 9 Finansal Araçlar

Kasım 2009'da yayınlanan TFRS 9 finansal varlıkların sınıflandırılması ve ölçümü ile ilgili yeni zorunluluklar getirmektedir. Ekim 2010'da değişiklik yapılan TFRS 9 finansal yükümlülüklerin sınıflandırılması ve ölçümü ve kayıtlardan çıkarılması ile ilgili değişiklikleri içermektedir.

TFRS 9 ve TFRS 7 (Değişiklikler) TFRS 9 ve Geçiş Açıklamaları için Zorunlu Yürürlük Tarihi

TFRS 9'un zorunlu uygulama tarihi 1 Ocak 2018 tarihinden önce olmamak kaydıyla ertelenmiştir.
Söz konusu standart, değişiklik ve iyileştirmelerin Grup'un konsolide finansal durumu ve performansı üzerindeki muhtemel etkileri değerlendirilmektedir.

ÖNEMLİ MUHASEBE POLİTİKALARININ ÖZETİ

İlişkili Taraflar

İlişkili taraflar, finansal tablolarını hazırlayan işletmeyle (raporlayan işletme) ilişkili olan kişi veya işletmedir.

a) Bir kişi veya bu kişinin yakın ailesinin bir üyesi, aşağıdaki durumlarda raporlayan işletmeyle ilişkili sayılır:
Söz konusu kişinin,

(i) raporlayan işletme üzerinde kontrol veya müşterek kontrol gücüne sahip olması durumunda,
(ii) raporlayan işletme üzerinde önemli etkiye sahip olması durumunda,
(iii) raporlayan işletmenin veya raporlayan işletmenin bir ana ortaklığının kilit yönetici personelinin bir üyesi olması durumunda.

b) Aşağıdaki koşullardan herhangi birinin mevcut olması halinde işletme raporlayan işletme ile ilişkili sayılır:

(i) İşletme ve raporlayan işletmenin aynı grubun üyesi olması halinde (yani her bir ana ortaklık, bağlı ortaklık ve diğer bağlı ortaklık diğerleri ile ilişkilidir).
(ii) İşletmenin, diğer işletmenin (veya diğer işletmenin de üyesi olduğu bir grubun üyesinin) iştiraki ya da iş ortaklığı olması halinde.
(iii) Her iki işletmenin de aynı bir üçüncü tarafın iş ortaklığı olması halinde.
(iv) İşletmelerden birinin üçüncü bir işletmenin iş ortaklığı olması ve diğer işletmenin söz konusu üçüncü işletmenin iştiraki olması halinde.
(v) İşletmenin, raporlayan işletmenin ya da raporlayan işletmeyle ilişkili olan bir işletmenin çalışanlarına ilişkin olarak işten ayrılma sonrasında sağlanan fayda plânlarının olması halinde. Raporlayan işletmenin kendisinin böyle bir plânının olması halinde, sponsor olan işverenler de raporlayan işletme ile ilişkilidir.
(vi) İşletmenin (a) maddesinde tanımlanan bir kişi tarafından kontrol veya müştereken kontrol edilmesi halinde.

(vii) (a) maddesinin (i) bendinde tanımlanan bir kişinin işletme üzerinde önemli etkisinin bulunması veya söz konusu işletmenin (ya da bu işletmenin ana ortaklığının) kilit yönetici personelinin bir üyesi olması halinde.

İlişkili tarafla yapılan işlem raporlayan işletme ile ilişkili bir taraf arasında kaynakların, hizmetlerin ya da yükümlülüklerin, bir bedel karşılığı olup olmadığına bakılmaksızın transferidir.

Hasılat

Ham petrol ve doğal gazın satılmasından doğan hasılat, ürünün önemli riskleri ve kazanımlarının alıcıya teslim edilmesiyle kayıtlara alınır. Bu da genel olarak kanuni mülkiyetin karşı tarafa geçmesiyle olur.

Petrol taşımacılığı ile ilgili hasılat, petrolün ilgili ihracat noktasını geçmesi ile kayıtlara alınır. Grup'un tarife geliri, yeniden dağıtım noktalarında ölçülen, üretilen iş hacmi için alınan tarife geliri tutarı olarak kaydedilir.

Dağıtım işi ile ilgili hasılat Grup'a ait benzin istasyonlarında ürünlerin müşteriye teslimi ile kayıtlara alınır. Grup'a ait olmayan benzin istasyonlarında, hasılat ürünlerin bayilere dolum tesislerinde teslimi ile kayıtlara alınır.

Gelirler, tahsil edilmiş veya edilecek olan alacak tutarının gerçeğe uygun değeri üzerinden ölçülür. Net satışlar malların satış tutarından tahmini ve gerçekleşmiş iade, indirim, komisyon, ciro primleri ve satış ile ilgili vergilerin düşülmesi suretiyle gösterilmiştir.

Malların satışı

Malların satışından elde edilen gelir, aşağıdaki şartların tamamı yerine getirildiğinde muhasebeleştirilir:

• Grup'un mülkiyetle ilgili tüm önemli riskleri ve kazanımları alıcıya devretmesi,
• Grup'un mülkiyetle ilişkilendirilen ve süregelen bir idari katılımının ve satılan mallar üzerinde etkin bir kontrolünün olmaması,
• Gelir tutarının güvenilir bir şekilde ölçülmesi,
• İşlemle ilişkili ekonomik faydaların işletmeye akışının olası olması, ve
• İşlemden kaynaklanan ya da kaynaklanacak maliyetlerin güvenilir bir şekilde ölçülmesi.

Faiz geliri

Finansal varlıklardan elde edilen faiz geliri, Grup'un ekonomik faydaları elde edeceği ve gelirin güvenilir bir biçimde ölçülmesi mümkün olduğu sürece kayıtlara alınır. Faiz geliri, kalan anapara bakiyesi ile beklenen ömrü boyunca ilgili finansal varlıktan elde edilecek tahmini nakit girişlerini söz konusu varlığın kayıtlı değerine indirgeyen efektif faiz oranı nispetinde ilgili dönemde tahakkuk ettirilir.

Kira geliri:

Gayrimenkullerden elde edilen kira geliri, ilgili kiralama sözleşmesi boyunca doğrusal yönteme göre muhasebeleştirilir.

Arama Giderleri

Arama giderleri, petrol ve gaz arama ve üretim faaliyetlerine ilişkin olup kanıtlanmamış rezervlere ilişkin katlanılan maliyetlerden oluşmaktadır. Bunlar, olası gaz ve petrol rezervlerine ilişkin sahaların araştırılması ve belirlenmesi için yapılan jeolojik ve jeofiziksel testlere ilişkin masrafları ve aramaya ilişkin idari, yasal ve danışmanlık giderlerini kapsar. Ayrıca arama giderleri kanıtlanmış rezervi olmayan keşif kuyularına ilişkin değer düşüklüklerini de kapsar. Ekonomik olarak başarılı olan arama kuyularının tükenme payları satışların maliyeti altında muhasebeleştirilir.

Stoklar

Stoklar, maliyetin ya da net gerçekleşebilir değerin düşük olanı ile değerlenmektedir. Sabit ve değişken genel üretim giderlerinin bir kısmını da içeren maliyetler stokların bağlı bulunduğu sınıfa uygun olan yönteme göre ve çoğunlukla ağırlıklı ortalama maliyet yöntemine göre değerlenir. Net gerçekleşebilir değer, olağan ticari faaliyet içerisinde oluşan tahmini satış fiyatından tahmini tamamlanma maliyeti ile satışı gerçekleştirmek için yüklenilmesi gereken tahmini maliyetlerin toplamının indirilmesiyle elde edilir. Net gerçekleşebilir değer maliyetten düşük olduğunda stok net gerçekleşebilir değeriyle kaydedilir ve gider ilgili dönem kar veya zarar tablosuna dahil edilir. Stokların değerlerini maliyetlerinin aşağısına çeken koşullar ortadan kalktığında veya ekonomik koşullar nedeniyle net gerçekleşebilir değerde meydana gelen artışın açık bir kanıtı olduğu takdirde gider yazılan tutar ters çevrilir. Bu tutar, gider yazılan ilk tutardan fazla olamaz.

Maddi ve Maddi Olmayan Duran Varlıklar

Maddi ve maddi olmayan duran varlıklar, maliyet değerlerinden birikmiş amortisman ve birikmiş değer düşüklükleri düşüldükten sonraki tutar üzerinden gösterilirler. Arsa ve araziler amortismana tabi değildir.

İdari amaçlı ya da hâlihazırda belirlenmemiş olan diğer amaçlar doğrultusunda inşa edilme aşamasındaki varlıklar, maliyet değerlerinden varsa değer düşüklüğü düşülerek gösterilirler. Maliyete yasal harçlar da dâhil edilir. Bu varlıkların inşası bittiğinde ve kullanıma hazır hale geldiklerinde ilgili maddi duran varlık kalemine sınıflandırılırlar. Bu tür varlıklar, diğer sabit varlıklar için kullanılan amortisman yönteminde olduğu gibi, kullanıma hazır olduklarında amortismana tabi tutulurlar.

Arazi ve yapılmakta olan yatırımlar dışında, maddi duran varlıkların, maliyet veya değerlenmiş tutarları, beklenen faydalı ömürlerine göre doğrusal amortisman yöntemi kullanılarak amortismana tabi tutulur. Beklenen faydalı ömür, kalıntı değer ve amortisman yöntemi, tahminlerde ortaya çıkan değişikliklerin olası etkileri için her yıl gözden geçirilir ve tahminlerde bir değişiklik varsa ileriye dönük olarak muhasebeleştirilir.

Bununla birlikte, finansal kiralama döneminin sonunda mülkiyetin elde edileceğine dair makul bir kesinlik olmadığında, varlıklar, finansal kiralama ve faydalı ömürlerinden daha kısa bir dönem üzerinden amortismana tabi tutulur.

Maddi duran varlık kalemleri, elden çıkarıldığında veya varlığın kullanımından gelecekte bir ekonomik faydanın beklenmediği durumlarda bilanço dışı bırakılır. Maddi duran varlıkların elden çıkarılması ya da bir maddi duran varlığın hizmetten alınması sonucu oluşan kazanç veya kayıp satış hasılatı ile varlığın defter değeri arasındaki fark olarak belirlenir ve gelir tablosuna dâhil edilir.

Grup, petrol ve gaz araştırma, geliştirme ve üretim faaliyetlerini, TFRS 6 Madeni Kaynakları Arama ve Değerlendirme standardının gereklilikleri göz önüne alınarak, başarılı sonuç muhasebeleştirme metodu gereğince hesaplar. Bu metod gereğince, elde edilme maliyetleri (arama sahasına işletme hakkı maliyetlerini de içerir), petrol kuyuları sondaj maliyetleri ve başarılı arama sondaj maliyetleri aktifleştirilir.

Gelecekteki ekonomik faydası tayin edilemeyen maliyetler giderleştirilir. Buna örnek olarak, jeolojik ve jeofiziksel test maliyetleri ve kanıtlanabilir rezerv bulunmayan petrol kuyuları sondaj maliyetleri verilebilir. Kuyu terk etme maliyetleri yatırımın bir parçası olarak aktifleştirilir ve yükümlülüğün bugünkü değeri tahakkuk ettirilir.

Geliştirme ve üretim varlıkları, saha bazında takip edilir. Bu varlıkların maliyeti keşfedilmiş olan ticari rezervlerin geliştirme ve üretime geçiş giderleriyle, bu rezervlerin keşfinde katlanılan ve maddi olmayan duran varlıklardan transfer edilen arama giderlerini kapsamaktadır.

Aktifleştirilmiş maliyetler ve üretim ekipmanları üretim miktarı metodu gereğince kanıtlanmış petrol ve doğal gaz rezervleri baz alınarak tükenmeye tabi tutulur. Tükenme hesaplamalarında kalıntı değer düşülmüş toplam aktifleştirilmiş maliyet kullanılır. Rezerv tahminlerindeki değişiklikler ve sahada gelecekte gerçekleşecek geliştirme faaliyetlerinin etkileri ileriye dönük olarak hesaplamalara dahil edilir.

Aktifleştirilecek olan masraflar maddi ve maddi olmayan varlıklar olarak sınıflandırılırken saha bazında değerlendirmeye tabi tutulurlar. Bu kapsamda keşif kuyusu sondaj ve arama lisansı edinimine ilişkin masraflar ilk olarak maddi olmayan duran varlıklar altında gösterilir. Bu varlıklar rezervlerin üretimine ilişkin teknik fizibilitenin ve ticari açıdan rezervin başarısı kanıtlandıktan sonra maddi duran varlıklara sınıflanmaktadır.

Tükenebilir faydalı ömürleriyle ayrı olarak elde edilmiş maddi olmayan duran varlıklar, maliyet değerlerinden birikmiş amortisman ve birikmiş değer düşüklükleri düşüldükten sonraki tutarıyla gösterilirler. Amortisman faydalı ömürleri dikkate alarak doğrusal yönteme göre hesaplanır. Beklenen faydalı ömür ve amortisman yöntemi, tahminlerde ortaya çıkan değişikliklerin olası etkilerini tespit etmek amacıyla her yıl gözden geçirilir ve tahminlerdeki değişiklikler ileriye dönük olarak muhasebeleştirilir. Tükenebilir faydalı ömre sahip olmayan maddi olmayan duran varlıklar ise elde etme maliyetlerinde değer düşüklükleri indirildikten sonraki değerleri ile taşınır.

Maddi Duran Varlıklar ve Şerefiye Haricinde Maddi Olmayan Duran Varlıklarda Değer Düşüklüğü

Grup, her raporlama tarihinde varlıklarında değer düşüklüğü olup olmadığını belirlemek için maddi olan ve olmayan duran varlıklarının defter değerini inceler. Varlıklarda değer düşüklüğü olması durumunda, değer düşüklüğü tutarının belirlenebilmesi için varlıkların, varsa, geri kazanılabilir tutarı ölçülür. Bir varlığın geri kazanılabilir tutarının ölçülemediği durumlarda Grup, varlıkla ilişkili nakit yaratan birimin geri kazanılabilir tutarını ölçer. Makul ve tutarlı bir tahsis esası belirlenmesi halinde şirket varlıkları nakit yaratan birimlere dağıtılır. Bunun mümkün olmadığı durumlarda, Grup varlıkları makul ve tutarlı bir tahsis esasının belirlenmesi için en küçük nakit yaratan birimlere dağıtılır.

Süresiz ekonomik ömrü olan ve kullanıma hazır olmayan maddi olmayan duran varlıklar, yılda en az bir kez ya da değer düşüklüğü göstergesi olması durumunda değer düşüklüğü testine tabi tutulur. Geri kazanılabilir tutar, bir varlığın veya nakit yaratan birimin, satış maliyetleri düşülmüş gerçeğe uygun değeri ile kullanım değerinden yüksek olanıdır. Kullanım değeri, bir varlık veya nakit yaratan birimden elde edilmesi beklenen gelecekteki nakit akışlarının bugünkü değeridir. Kullanım değerinin hesaplanmasında mevcut dönemdeki piyasa değerlendirmesine göre paranın kullanım değerini ve gelecekteki nakit akımları tahminlerinde dikkate alınmayan varlığa özgü riskleri yansıtan vergi öncesi iskonto oranı kullanılır.

Bir varlığın (ya da nakit yaratan birimin) geri kazanılabilir tutarının defter değerinden düşük olduğu durumlarda, varlığın (ya da nakit yaratan birimin) defter değeri, geri kazanılabilir tutarına indirilir. İlgili varlığın yeniden değerlenen tutarla ölçülmediği hallerde değer düşüklüğü zararı doğrudan kar/zarar içinde muhasebeleştirilir. Bu durumda değer düşüklüğü zararı yeniden değerleme değer azalışı olarak dikkate alınır.

Değer düşüklüğü zararının sonraki dönemlerde iptali söz konusu olduğunda, varlığın (ya da ilgili nakit yaratan birimin) defter değeri geri kazanılabilir tutar için yeniden güncellenen tahmini tutara denk gelecek şekilde artırılır. Arttırılan defter değer, ilgili varlık (ya da ilgili nakit yaratan birimi) için önceki dönemlerde varlık için değer düşüklüğü zararının ayrılmamış olması durumunda ulaşacağı defter değeri aşmamalıdır. Varlık yeniden değerlenmiş bir tutar üzerinden gösterilmedikçe, değer düşüklüğü zararına ilişkin iptal işlemi doğrudan kar/zarar içinde muhasebeleştirilir. Yeniden değerlenmiş bir varlığın değer düşüklüğü zararının iptali, yeniden değerleme artışı olarak dikkate alınır.

Arama maliyetleri ve lisans satın alma maliyetleri gibi aktifleşen maddi duran varlıkların, defter değerinin geri kazanabilir tutarını geçmediği en az yılda bir kez yönetimin incelemesinden geçmesi gerekmektedir. Bu değerlendirme, teknik, ticari ve yönetsel inceleme ve var olan lisans ile gelecek sondaj için planların ya da yakın gelecekte geliştirme planlarının olup olmadığının değerlendirilmesini içermektedir. Bu söz konusu olmadığında maliyetler konsolide finansal tablolardan silinir.

Borçlanma Maliyetleri

Kullanıma ve satışa hazır hale getirilmesi önemli ölçüde zaman isteyen varlıklar (özellikli varlıklar) söz konusu olduğunda, satın alınması, yapımı veya üretimi ile doğrudan ilişkilendirilen borçlanma maliyetleri, ilgili varlık kullanıma veya satışa hazır hale getirilene kadar varlığın maliyetine dahil edilmektedir.
Yatırım amaçlı gayrimenkuller

Yatırım amaçlı gayrimenkuller, kira ve/veya değer artış kazancı elde etmek amacıyla elde tutulan gayrimenkuller olup, ilk olarak maliyet değerleri ve buna dahil olan işlem maliyetleri ile ölçülürler. Başlangıç muhasebeleştirmesi sonrasında yatırım amaçlı gayrimenkuller, bilanço tarihi itibarıyla piyasa koşullarını yansıtan gerçeğe uygun değeri ile değerlenirler.
Yatırım amaçlı gayrimenkullerin gerçeğe uygun değerlerinin değişiminden kaynaklanan kayıp ve kazançlar oluştuğu yıl içerisinde kar veya zarar olarak kaydedilir.

Yatırım amaçlı gayrimenkuller kullanım amacı değişimi nedeniyle maddi duran varlık olarak sınıflandığında, sınıflama esnasındaki gerçeğe uygun değeri, ilgili varlığın maliyet değeri olarak oluştukları dönemde muhasebeleştirilir.

Sahibi tarafından kullanılan bir gayrimenkulün, gerçeğe uygun değer esasına göre gösterilecek yatırım amaçlı bir gayrimenkule dönüşmesi durumunda, işletme, kullanımdaki değişikliğin gerçekleştiği tarihe kadar Maddi Duran Varlıklar'a uygulanan muhasebe politikasını uygular.

Yatırım amaçlı gayrimenkuller, satılmaları veya kullanılamaz hale gelmeleri ve satışından gelecekte herhangi bir ekonomik yarar sağlanamayacağının belirlenmesi durumunda kayıtlardan çıkarılırlar. Yatırım amaçlı gayrimenkulün kullanım süresini doldurmasından veya satışından kaynaklanan kar/zarar, oluştukları dönemde kar veya zarar tablosuna dâhil edilir.

İşletme Birleşmeleri

İşletme satın alımları, satın alım yöntemi kullanılarak, muhasebeleştirilir. Bir işletme birleşmesinde transfer edilen bedel, gerçeğe uygun değeri üzerinden ölçülür; transfer edilen bedel, edinen işletme tarafından transfer edilen varlıkların birleşme tarihindeki gerçeğe uygun değerlerinin, edinen işletme tarafından edinilen işletmenin önceki sahiplerine karşı üstlenilen borçların ve edinen işletme tarafından çıkarılan özkaynak paylarının toplamı olarak hesaplanır. Satın alıma ilişkin maliyetler genellikle oluştukları anda gider olarak muhasebeleştirilir.

Satın alınan tanımlanabilir varlıklar ile üstlenilen yükümlülükler, satın alım tarihinde gerçeğe uygun değerleri üzerinden muhasebeleştirilir. Aşağıda belirtilenler bu şekilde muhasebeleştirilmez:

• Ertelenmiş vergi varlıkları ya da yükümlülükleri veya çalışanlara sağlanan faydalara ilişkin varlık ya da yükümlülükler, sırasıyla, TMS 12 Gelir Vergisi ve TMS 19 Çalışanlara Sağlanan Faydalar standartları uyarınca hesaplanarak, muhasebeleştirilir;

• Satın alınan işletmenin hisse bazlı ödeme anlaşmaları ya da Grup'un satın alınan işletmenin hisse bazlı ödeme anlaşmalarının yerine geçmesi amacıyla imzaladığı hisse bazlı ödeme anlaşmaları ile ilişkili yükümlülükler ya da özkaynak araçları, satın alım tarihinde TFRS 2 Hisse Bazlı Ödeme Anlaşmaları standardı uyarınca muhasebeleştirilir ve

• TFRS 5 Satış Amaçlı Elde Tutulan Duran Varlıklar ve Durdurulan Faaliyetler standardı uyarınca satış amaçlı elde tutulan olarak sınıflandırılan varlıklar (ya da elden çıkarma grupları) TFRS 5'de belirtilen kurallara göre muhasebeleştirilir.

Şerefiye, satın alım için transfer edilen bedelin, satın alınan işletmedeki varsa kontrol gücü olmayan payların ve varsa, aşamalı olarak gerçekleşen bir işletme birleşmesinde edinen işletmenin daha önceden elinde bulundurduğu edinilen işletmedeki özkaynak paylarının gerçeğe uygun değeri toplamının, satın alınan

işletmenin satın alma tarihinde tanımlanabilen varlıklarının ve üstlenilen tanımlanabilir yükümlülüklerinin net tutarını aşan tutar olarak hesaplanır. Yeniden değerlendirme sonrasında satın alınan işletmenin satın alma tarihinde tanımlanabilen varlıklarının ve üstlenilen tanımlanabilir yükümlülüklerinin net tutarının, devredilen satın alma bedelinin, satın alınan işletmedeki kontrol gücü olmayan payların ve varsa, satın alma öncesinde satın alınan işletmedeki payların gerçeğe uygun değeri toplamını aşması durumunda, bu tutar pazarlıklı satın almadan kaynaklanan kazanç olarak doğrudan kar/zarar içinde muhasebeleştirilir.

Hissedar paylarını temsil eden ve sahiplerine tasfiye durumunda işletmenin net varlıklarının belli bir oranda pay hakkını veren kontrol gücü olmayan paylar, ilk olarak ya gerçeğe uygun değerleri üzerinden ya da satın alınan işletmenin tanımlanabilir net varlıklarının kontrol gücü olmayan paylar oranında muhasebeleştirilen tutarları üzerinden ölçülür. Ölçüm esası, her bir işleme göre belirlenir. Diğer kontrol gücü olmayan pay türleri gerçeğe uygun değere göre ya da, uygulanabilir olduğu durumlarda, bir başka TMS standardında belirtilen yöntemler uyarınca ölçülür.

Bir işletme birleşmesinde Grup tarafından transfer edilen bedelin, koşullu bedeli de içerdiği durumlarda, koşullu bedel satın alım tarihindeki gerçeğe uygun değer üzerinden ölçülür ve işletme birleşmesinde transfer edilen bedele dahil edilir. Ölçme dönemi içerisinde ortaya çıkan ek bilgilerin sonucunda koşullu bedelin gerçeğe uygun değerinde düzeltme yapılması gerekiyorsa, bu düzeltme şerefiyeden geçmişe dönük olarak düzeltilir. Ölçme dönemi, birleşme tarihinden sonraki, edinen işletmenin işletme birleşmesinde muhasebeleştirdiği geçici tutarları düzeltebildiği dönemdir. Bu dönem satın alım tarihinden itibaren 1 yıldan fazla olamaz.

Ölçme dönemi düzeltmeleri olarak nitelendirilmeyen koşullu bedelin gerçeğe uygun değerindeki değişiklikler için uygulanan sonraki muhasebeleştirme işlemleri, koşullu bedel için yapılan sınıflandırma şekline göre değişir. Özkaynak olarak sınıflandırılmış koşullu bedel yeniden ölçülmez ve buna ilişkin sonradan yapılan ödeme, özkaynak içerisinde muhasebeleştirilir. Varlık ya da borç olarak sınıflandırılan koşullu bedelin Finansal araç niteliğinde olması ve TMS 39 Finansal Araçlar: Muhasebeleştirme ve Ölçüm standardı kapsamında bulunması durumunda, söz konusu koşullu bedel gerçeğe uygun değerinden ölçülür ve değişiklikten kaynaklanan kazanç ya da kayıp, kâr veya zararda ya da diğer kapsamlı gelirde muhasebeleştirilir. TMS 39 kapsamında olmayanlar ise, TMS 37 Karşılıklar veya diğer uygun TMS uyarınca muhasebeleştirilir.

Aşamalı olarak gerçekleşen bir işletme birleşmesinde Grup'un satın alınan işletmede önceden sahip olduğu özkaynak payı gerçeğe uygun değere getirmek için satın alım tarihinde (yani Grup'un kontrolü ele aldığı tarihte) yeniden ölçülür ve varsa, ortaya çıkan kazanç/zarar kar/zarar içinde muhasebeleştirilir. Satın alım tarihi öncesinde diğer kapsamlı gelir içinde muhasebeleştirilen satın alınan işletmenin payından kaynaklanan tutarlar, söz konusu payların elden çıkarıldığı varsayımı altında kar/zarara aktarılır.

İşletme birleşmesi ile ilgili satın alma muhasebesinin birleşmenin gerçekleştiği raporlama tarihinin sonunda tamamlanamadığı durumlarda, Grup muhasebeleştirme işleminin tamamlanamadığı kalemler için geçici tutarlar raporlar. Bu geçici raporlanan tutarlar, ölçüm döneminde düzeltilir ya da satın alım tarihinde muhasebeleştirilen tutarlar üzerinde etkisi olabilecek ve bu tarihte ortaya çıkan olaylar ve durumlar ile ilgili olarak elde edilen yeni bilgileri yansıtmak amacıyla fazladan varlık veya yükümlülük muhasebeleştirilir.

Şerefiye

Satın alım işleminde oluşan şerefiye tutarı, varsa, değer düşüklüğü karşılıkları düşüldükten sonra satın alım tarihindeki maliyet değeriyle değerlenir.

Değer düşüklüğü testi için, şerefiye Grup'un birleşmenin getirdiği sinerjiden fayda sağlamayı bekleyen nakit üreten birimlerine (ya da nakit üreten birim gruplarına) dağıtılır.

Şerefiyenin tahsis edildiği nakit üreten birimi, her yıl değer düşüklüğü testine tabi tutulur. Birimin değer düşüklüğüne uğradığını gösteren belirtilerin olması durumunda ise değer düşüklüğü testi daha sık yapılır. Nakit üreten birimin geri kazanılabilir tutarı defter değerinden düşük ise, değer düşüklüğü karşılığı ilk olarak birime tahsis edilen şerefiyeden ayrılır, ardından birim içindeki varlıkların defter değeri düşürülür. Şerefiye için ayrılan değer düşüklüğü karşılığı, doğrudan konsolide kar veya zarar içinde muhasebeleştirilir. Şerefiye değer düşüklüğü karşılığı sonraki dönemlerde iptal edilmez.

İlgili nakit üreten birimin satışı sırasında, şerefiye için belirlenen tutar, satış işleminde kar/zararın hesaplamasına dahil edilir.

Grup'un iştirak satın alımı sonucu ortaya çıkan şerefiye için uyguladığı politika, İştirakler başlığı altında açıklanmıştır.

Kurum kazancı üzerinden vergiler

Türk Vergi Mevzuatı, ana şirket ve onun bağlı ortaklığına konsolide vergi beyannamesi hazırlamasına izin vermediğinden, ekli konsolide finansal tablolarda da yansıtıldığı üzere, vergi karşılıkları her bir işletme bazında ayrı olarak hesaplanmıştır.

Gelir vergisi gideri, cari vergi ve ertelenmiş vergi giderinin toplamından oluşur.

Cari vergi

Cari yıl vergi yükümlülüğü, dönem karının vergiye tabi olan kısmı üzerinden hesaplanır. Vergiye tabi kâr, diğer yıllarda vergilendirilebilir ya da vergiden indirilebilir kalemler ile vergilendirilmesi ya da vergiden indirilmesi mümkün olmayan kalemleri hariç tutması nedeniyle, kar veya zarar tablosunda yer verilen kârdan farklılık gösterir. Grup'un cari vergi yükümlülüğü bilanço tarihi itibarıyla yasallaşmış ya da önemli ölçüde yasallaşmış vergi oranı kullanılarak hesaplanmıştır.

Ertelenmiş vergi

Ertelenmiş vergi yükümlülüğü veya varlığı, varlıkların ve yükümlülüklerin konsolide finansal tablolarda gösterilen tutarları ile yasal vergi matrahı hesabında dikkate alınan tutarları arasındaki geçici farklılıkların bilanço yöntemine göre vergi etkilerinin yasalaşmış vergi oranları dikkate alınarak hesaplanmasıyla belirlenmektedir. Ertelenmiş vergi yükümlülükleri vergilendirilebilir geçici farkların tümü için hesaplanırken, indirilebilir geçici farklardan oluşan ertelenmiş vergi varlıkları, gelecekte vergiye tabi kar elde etmek suretiyle söz konusu farklardan yararlanmanın kuvvetle muhtemel olması şartıyla hesaplanmaktadır. Bahse konu varlık ve yükümlülükler, ticari ya da mali kar/zararı etkilemeyen işleme ilişkin geçici fark, şerefiye veya diğer varlık ve yükümlülüklerin ilk defa konsolide finansal tablolara alınmasından (işletme birleşmeleri dışında) kaynaklanıyorsa muhasebeleştirilmez.

Ertelenmiş vergi yükümlülükleri, Grup'un geçici farklılıkların ortadan kalkmasını kontrol edebildiği ve yakın gelecekte bu farkın ortadan kalkma olasılığının düşük olduğu durumlar haricinde, bağlı ortaklık ve iştiraklerdeki yatırımlar ve iş ortaklıklarındaki paylar ile ilişkilendirilen vergilendirilebilir geçici farkların tümü için hesaplanır. Bu tür yatırım ve paylar ile ilişkilendirilen vergilendirilebilir geçici farklardan kaynaklanan ertelenmiş vergi varlıkları, yakın gelecekte vergiye tabi yeterli kar elde etmek suretiyle söz konusu farklardan yararlanmanın kuvvetle muhtemel olması ve gelecekte ilgili farkların ortadan kalkmasının muhtemel olması şartlarıyla hesaplanmaktadır.

Ertelenmiş vergi varlığının kayıtlı değeri, her bir bilanço tarihi itibarıyla gözden geçirilir. Ertelenmiş vergi varlığının kayıtlı değeri, bir kısmının veya tamamının sağlayacağı faydanın elde edilmesine imkân verecek düzeyde mali kar elde etmenin muhtemel olmadığı ölçüde azaltılır.

Ertelenmiş vergi varlıkları ve yükümlülükleri varlıkların gerçekleşeceği veya yükümlülüklerin yerine getirileceği dönemde geçerli olması beklenen ve bilanço tarihi itibarıyla yasallaşmış veya önemli ölçüde yasallaşmış vergi oranları (vergi düzenlemeleri) üzerinden hesaplanır.

Ertelenmiş vergi varlıkları ve yükümlülüklerinin hesaplanması sırasında, Grup'un bilanço tarihi itibarıyla varlıklarının defter değerini geri kazanması ya da yükümlülüklerini yerine getirmesi için tahmin ettiği yöntemlerin vergi sonuçları dikkate alınır.

Dönem cari ve ertelenmiş vergisi

Doğrudan özsermayede alacak ya da borç olarak muhasebeleştirilen kalemler (ki bu durumda ilgili kalemlere ilişkin ertelenmiş vergi de doğrudan özsermayede muhasebeleştirilir) ile ilişkilendirilen ya da işletme birleşmelerinin ilk kayda alımından kaynaklananlar haricindeki cari vergi ile döneme ait ertelenmiş vergi, kar veya zarar tablosunda gider ya da gelir olarak muhasebeleştirilir. İşletme birleşmelerinde, şerefiye hesaplanmasında ya da satın alanın, satın alınan bağlı ortaklığın tanımlanabilen varlık, yükümlülük ve şarta bağlı borçlarının gerçeğe uygun değerinde elde ettiği payın satın alım maliyetini aşan kısmının belirlenmesinde vergi etkisi göz önünde bulundurulur.

Çalışanlara sağlanan faydalar

Kıdem tazminatı karşılığı

Türkiye'de mevcut kanunlar ve toplu iş sözleşmeleri hükümlerine göre kıdem tazminatı, emeklilik veya işten çıkarılma durumunda ödenmektedir. Güncellenmiş olan TMS 19 Çalışanlara Sağlanan Faydalar Standardı ("TMS 19") uyarınca söz konusu türdeki ödemeler tanımlanmış emeklilik fayda planları olarak nitelendirilir.

Bilançoda muhasebeleştirilen kıdem tazminatı yükümlülüğü, tüm çalışanların emeklilikleri dolayısıyla ileride doğması beklenen yükümlülük tutarlarının net bugünkü değerine göre hesaplanmış ve konsolide finansal tablolara yansıtılmıştır.

Finansal varlıklar

Finansal yatırımlar, gerçeğe uygun değer farkı kâr veya zarara yansıtılan ve gerçeğe uygun değerinden kayıtlara alınan finansal varlıklar haricinde, gerçeğe uygun piyasa değerinden alım işlemiyle doğrudan ilişkilendirilebilen harcamalar düşüldükten sonra kalan tutar üzerinden muhasebeleştirilir. Yatırımlar, yatırım araçlarının ilgili piyasa tarafından belirlenen süreye uygun olarak teslimatı koşulunu taşıyan bir kontrata bağlı olan işlem tarihinde kayıtlara alınır veya kayıtlardan çıkarılır.

Finansal varlıklar "gerçeğe uygun değer farkı kâr veya zarara yansıtılan finansal varlıklar", "vadesine kadar elde tutulacak yatırımlar", "satılmaya hazır finansal varlıklar" ve "krediler ve alacaklar" olarak sınıflandırılır. Sınıflandırma, finansal varlığın elde edilme amacına ve özelliğine bağlı olarak, ilk kayda alma sırasında belirlenmektedir.

Krediler ve alacaklar

Sabit ve belirlenebilir ödemeleri olan, piyasada işlem görmeyen ticari ve diğer alacaklar ve krediler bu kategoride sınıflandırılır. Krediler ve alacaklar (ticari ve diğer alacaklar, banka bakiyeleri, kasa ve diğerleri) etkin faiz yöntemi kullanılarak iskonto edilmiş maliyeti üzerinden değer düşüklüğü düşülerek gösterilir. Faiz geliri, reeskont etkisinin önemli olmadığı durumlar haricinde etkin faiz oranı yöntemine göre hesaplanarak kayıtlara alınır.

Nakit ve nakit benzerleri

Nakit ve nakit benzeri kalemleri, nakit para, vadeli-vadesiz mevduat ve satın alım tarihinden itibaren vadeleri 3 aydan daha az olanları içermektedir. Kısıtlı banka bakiyeleri belirli arama ruhsatları üzerinde banka teminatı olarak kullanılan fonları yansıtmakladır ve nakit akım tablosunun amacı doğrultusunda nakit ve nakit benzerleri dahil değildir. Değiştirilmiş olmaktan kısıtlı bakiyeler ya da yükümlülük olarak gösterilmiş bakiyeler diğer dönen varlıklara dâhil edilmektedir.

Grup'un nakit ve nakit benzerleri 'Krediler ve Alacaklar' kategorisinde sınıflandırılmaktadır.

Finansal yükümlülükler ve özkaynağa dayalı finansal araçlar

Borç ya da özkaynak olarak sınıflandırması

Grup tarafından ihraç edilen finansal yükümlülükler ve özkaynak araçları, sözleşmeye bağlı düzenleme maddelerine girip girmediklerine ve finansal yükümlülük ve özkaynak araçları tanımlarına göre sınıflandırılır. Özkaynak aracı, Grup'un tüm yükümlülüklerini indirdikten sonra, varlılarındaki kalıntı payı kanıtladığı herhangi bir sözleşmedir. Belli finansal yükümlülüklere ve özkaynak araçlarına uygulanan muhasebe politikaları aşağıda belirtilmiştir.

Finansal yükümlülükler

Finansal yükümlülükler gerçeğe uygun değer farkı kâr veya zarara yansıtılan finansal yükümlülükler veya diğer finansal yükümlülükler olarak sınıflandırılır.

Diğer finansal yükümlülükler

Diğer finansal yükümlülükler, finansal borçlar dahil, başlangıçta işlem maliyetlerinden arındırılmış gerçeğe uygun değerleriyle muhasebeleştirilir.

Diğer finansal yükümlülükler sonraki dönemlerde etkin faiz oranı üzerinden hesaplanan faiz gideri ile birlikte etkin faiz yöntemi kullanılarak itfa edilmiş maliyet bedelinden muhasebeleştirilir.

Etkin faiz yöntemi, finansal yükümlülüğün itfa edilmiş maliyetlerinin hesaplanması ve ilgili faiz giderinin ilişkili olduğu döneme dağıtılması yöntemidir. Etkin faiz oranı; finansal aracın beklenen ömrü boyunca veya uygun olması halinde daha kısa bir zaman dilimi süresince gelecekte yapılacak tahmini nakit ödemelerini tam olarak ilgili finansal yükümlülüğün net bugünkü değerine indirgeyen orandır.

Raporlama Döneminden Sonraki Olaylar

Raporlama döneminden sonraki olaylar; kara ilişkin herhangi bir duyuru veya diğer seçilmiş finansal bilgilerin kamuya açıklanmasından sonra ortaya çıkmış olsalar bile, bilanço tarihi ile bilançonun yayımı için yetkilendirilme tarihi arasındaki tüm olayları kapsar.

Grup, bilanço tarihinden sonraki düzeltme gerektiren olayların ortaya çıkması durumunda, finansal tablolara alınan tutarları bu yeni duruma uygun şekilde düzeltir.

Nakit Akış Tablosu

Nakit akış tablosunda, döneme ilişkin nakit akışları esas, yatırım ve finansman faaliyetlerine dayalı bir biçimde sınıflandırılarak raporlanır.

Karşılıklar

Geçmiş olaylardan kaynaklanan mevcut bir yükümlülüğün bulunması, yükümlülüğün yerine getirilmesinin muhtemel olması ve söz konusu yükümlülük tutarının güvenilir bir şekilde tahmin edilebilir olması durumunda konsolide finansal tablolarda karşılık ayrılır.

Karşılık olarak ayrılan tutar, yükümlülüğe ilişkin risk ve belirsizlikler göz önünde bulundurularak, bilanço tarihi itibarıyla yükümlülüğün yerine getirilmesi için yapılacak harcamanın tahmin edilmesi yoluyla hesaplanır. Karşılığın, mevcut yükümlülüğün karşılanması için gerekli tahmini nakit akımlarını kullanarak

ölçülmesi durumunda söz konusu karşılığın defter değeri, ilgili nakit akımlarının bugünkü değerine eşittir. Karşılığın ödenmesi için gerekli olan ekonomik faydanın bir kısmı ya da tamamının üçüncü taraflarca karşılanmasının beklendiği durumlarda, tahsil edilecek tutar, ilgili tutarın tahsil edilmesinin hemen hemen kesin olması ve güvenilir bir şekilde ölçülmesi halinde varlık olarak muhasebeleştirilir.

Sahanın ömrü sonunda, sahadaki ekipmanların sökülmesi ve taşınması ile sahasının restorasyonu, toprağın iyileştirilmesi ve varlıkların terk edilmesine ilişkin önemli bir yükümlülüğün bulunması durumunda, kuyu terk etme yükümlülüklerine ilişkin karşılık kayıtlara alınır. Tahmini kuyu terk etme yükümlülüğünün net bugünkü değeri, üretim sürecinde kullanılan varlıkların, boru hatlarının ve diğer düzenlerin sökülmesi ve taşınmasına ilişkin yükümlülüğün doğduğu anda muhasebeleştirilir. Terk etme yükümlülüğüne ilişkin bu maliyet geliştirme maliyetlerinin ya da ilk alım maliyetlerinin bir parçası olarak aktifleştirilir ve üretim miktarlarına göre tükenmeye tabi tutulur. Sahanın terk tarihine kadar ters çevrilen iskonto tutarı her bilanço döneminde hem finansman giderinin oluşmasına hem de yükümlülüğün artmasına sebep olmaktadır.

Kalan kanıtlanmış rezerv tahminlerindeki değişimlerin etkileri geleceğe yönelik olarak üretim miktarı üzerinden yapılan tükenme payı hesaplanmasında göz önünde bulundurulur.

Önemli Muhasebe Değerlendirme, Tahmin ve Varsayımları

Konsolide finansal tabloların Türkiye Muhasebe Standartları'na göre hazırlanması sırasında Yönetim'in, bilanço tarihi itibarıyla konsolide finansal tablolarda yer alan varlıklar ve yükümlülüklerin bilanço değerlerini, bilanço dışı varlık ve yükümlülüklere ilişkin açıklamaları, dönem içerisinde oluşan gelir ve giderlerin tutarlarını etkileyebilecek tahmin ve varsayımlarda bulunması gerekmektedir. Gerçek sonuçlar bu tahminlerden farklılık gösterebilmektedir.

Bir sonraki döneme ait varlık ve yükümlülüklerin defter değerinde büyük düzeltmelere neden olabilecek önemli risklere sahip geleceğe yönelik önemli varsayımlar ile bilanço tarihindeki hesaplama belirsizliğinin diğer ana kaynakları aşağıda belirtilmiştir.

Arama giderleri

Grup, keşif kuyusu sondaj maliyetleri ile petrol ve gaz arama lisanslarına ilişkin maliyetleri kanıtlanmış ve ticari açıdan üretilebilir petrol ve gaz rezervi bulunana kadar ara bir hesapta aktifleştirmektedir. Bu maliyetlerin aktifte mi tutulması, değer düşüklüğü sebebiyle kar veya zarar tablosunda giderleştirilmesi mi gerektiğine ilişkin değerlendirmenin dönem faaliyet gelirleri üzerinde önemli etkisi olabilmektedir.

Petrol ve doğal gaz satış fiyatı

Grup'un satışını gerçekleştirdiği ham petrol ve doğal gaz fiyatları dalgalanmalara maruz kalmaktadır. Petrol ve doğal gaz fiyatlarındaki önemli ölçüdeki bir düşüş petrol ve doğal gaz sahalarının değerini ve geri kazanılabilirliğini etkileyebilmektedir.

Rezervler

Grup, petrol ve gaz yatırım planlarında Grup için çalışan rezervuar mühendisleri tarafından tahmin edilen rezerv rakamlarını baz almaktadır. Bu tahminler belirli sahalara dair beklenen ekonomik ömrü ve tahmini üretim miktarlarını belirlemek için kullanılır. Tahmini yıllık üretim miktarlarındaki önemli bir düşüş veya dalgalanma, değer düşüklüğü testleri sırasında saha yatırımlarının kayıtlardan silinmesine, gelecekteki tükenme pay tutarının artmasına ve planlanan yatırımların değişmesine sebep olabilecektir.

Kuyu terk etme yükümlülüğü

Bir kuyu veya sahadaki üretimin sona ermesi sonucunda Grup'un kuyuyu kapatıp, saha ve/veya kuyudaki ekipman ve düzenleri kaldırma yükümlülüğü doğabilmektedir. Bu yükümlülüğe ilişkin karşılık, operatörlerden elde edilen en iyi tahminler ile mevcut teknoloji, ekipman ve işgücü fiyatları üzerinden yapılan en iyi tahminler baz alınarak hesaplanmaktadır. 31 Aralık 2015 ve 2014 tarihleri itibarıyla hesaplanan terk etme yükümlülüğü tutarı sırasıyla 1.134.785 TL ve 754.342 TL'dir (Not 13).

Ertelenmiş vergi

Grup, vergiye esas yasal finansal tabloları ile TMS'ye göre hazırlanmış finansal tabloları arasındaki farklılıklardan kaynaklanan geçici zamanlama farkları için ertelenmiş vergi varlığı ve yükümlülüğü muhasebeleştirmektedir. Ertelenmiş vergi varlıklarının kısmen ya da tamamen geri kazanılabilir tutarı mevcut koşullar altında tahmin edilmiştir. Değerlendirme sırasında göz önünde bulundurulan en önemli faktör gelecekteki kar projeksiyonlarıdır.

Değerlendirme sırasında, gelecekteki kazanç potansiyelleri ve gerektiğinde kullanılabilecek vergi planlama stratejileri göz önünde bulundurulmuştur. Elde edilen veriler ışığında, Grup'un gelecekte elde edilecek vergiye tabi kar ertelenmiş vergi varlıklarının tamamını karşılamaya yetmiyorsa, ertelenmiş vergi varlığının tamamı ve bir kısmına karşılık ayrılır. Grup, ileride vergiye tabi kar elde etmek suretiyle söz konusu ertelenmiş vergi varlıklarından yararlanmayı öngördüğü için ertelenmiş vergi varlığını kayıtlara almıştır. Eğer gelecekteki faaliyet sonuçları, Grup'un şu andaki beklentilerinin altında gerçekleşirse, kayıtlara alınmış ertelenmiş vergi varlıklarının ters çevrilmesi ve bunun sonucunda gelecekte vergi giderlerinin oluşması gerekebilir.

Maddi ve maddi olmayan duran varlık faydalı ömrü

Maddi ve maddi olmayan duran varlıkların (petrol ve gaz üretim varlıkları dışında) tahmini faydalı ömürleri doğrultusunda Grup dönem amortisman giderini hesaplamaktadır.

Genel Müdürlük

Türkiye Petrolleri A.O.
Söğütözü Mahallesi, 2180. Cad., No: 10
06530 Çankaya / Ankara / TÜRKİYE
Tel : +90 312 207 20 00
Faks : +90 312 286 90 00-01
e-posta : tpaocc@tp.gov.tr
web : www.tp.gov.tr

Bölge Müdürlükleri

Batman Bölge Müdürlüğü
P.K. 72100, Batman / TÜRKİYE
Tel : +90 488 213 27 10
Faks : +90 488 213 41 49-39 14

Trakya Bölge Müdürlüğü
P.K. 39750, Lüleburgaz / Kırklareli / TÜRKİYE
Tel : +90 288 417 38 90
Faks : +90 288 417 22 03

Adıyaman Bölge Müdürlüğü
P.K. 02040, Türmüz Yolu Üzeri
Adıyaman / TÜRKİYE
Tel : +90 416 227 28 11
Faks : +90 416 227 28 07-18

Yurt Dışı Ofisleri

Azerbaycan TP / TPOC / TPBTC / TPSCP Ofisi
69, Nizami Street, ISR Plaza, 4th Floor,
AZ 1005 Baku / AZERBAIJAN
Tel : +99 412 498 95 26-493 14 98
Faks : +99 412 498 14 35
e-posta : info@tpao-az.com

TPOC Irak Ofisi
Al Waziriyah, District 301
St-5, No-6, Baghdad / IRAQ
Tel : +90 312 207 20 00 / 18 58-18 59
e-posta : mansuriya@tp.gov.tr

TPOC Afganistan Ofisi
Burj Ghazanfar Sixth Floor, Baihaqi Street
Mazar-e Sharif / AFGHANISTAN
e-posta : buyukgoz@tp.gov.tr

TPOC Doğu Akdeniz Şubesi
Şht. Ecvet Yusuf Cad. No: 44/D 3.Kat
Yenişehir, Lefkoşa / KKTC
Tel : +90 392 228 68 00
Faks : +90 392 228 28 28
e-posta : ecimen@tp.gov.tr

Şirket Türü	Anonim Ortaklık (Anonim Şirket)
Mersis	5345 4719 4697 3614
Ticaret Sicil Memurluğu	Ankara
Ticaret Sicil Numarası	5602
Ticaret Ünvanı	Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı
Taahhüt Edilen Sermaye	3,50 Milyar TL
Ödenen Sermaye	3,31 Milyar TL
Şirket Kuruluş ve Tescil Tarihi	16.03.1954 6357 Sayılı Kanun; 10.12.1954 Tarihli Resmi Gazete
Vergi Dairesi	Ulus
Vergi Numarası	8790 032 784
Sektör	Petrol Ve Doğalgaz
Ticari Markası	Türkiye Petrolleri
Ticari Marka Kısa Kullanımı	TP

tasarım
cytasarım / www.cytasarim.com

TÜRKİYE PETROLLERİ